Hoofdstuk 7 **ONDERWIJS**

Inleiding

Wim van der Linde verzorgde voor ons de inleiding over het bijzonder onderwijs.

> *"Tot 1920 waren alle lagere scholen in Limburg openbare scholen waarbij de gemeenteraad fungeerde als schoolbestuur. Na de wet op de gelijkstelling van het bijzonder onderwijs aan het openbare onderwijs werden alle Limburgse openbare scholen omgezet in scholen voor katholiek bijzonder lager onderwijs waarbij het parochiebestuur als schoolbestuur fungeerde. In Limburg ontstonden met de industrialisatie en de instroom van niet-katholieken ook scholen voor protestants christelijk bijzonder onderwijs en, omdat de katholiek gedomineerde gemeenteraden geen openbare gemeentescholen meer toelieten, bovendien scholen voor openbaar bijzonder onderwijs en dat waren in Limburg de Nutsscholen".*

Geleen-Zuid is een wijk waarin een groot aantal onderwijstypen gehuisvest zijn. Omdat ieder inwoner van deze wijk, als ouder of als jongere, op een of andere manier betrokken is geweest bij een of meer van deze scholen, treft u hierna van alle scholen in de wijk een uitgebreide beschrijving aan.

Ook in Plan-Zuid vielen alle kleuterscholen en lagere scholen oorspronkelijk onder het bijzonder onderwijs. De Nutsschool zou vele jaren later omgezet worden in een openbare school, waar de gemeenteraad het weer voor het zeggen had. Opvallend is dat de bouw van scholen, in de toch overwegend katholieke wijk, niet is begonnen met r.-k. scholen. Blijkbaar konden kleuters en kinderen uit katholieke gezinnen nog geruime tijd terecht op scholen in naburige parochies. Maar bij de "andersdenkenden" bestond direct behoefte aan eigen lagere scholen. Vervolgens vestigde zich in 1960 het Sint-Michiellyceum in de groene weide in Plan-Zuid, voor middelbare scholieren uit heel Geleen en omstreken.

De volgorde waarin nieuwe gebouwen zijn neergezet geeft niet echt een goed beeld van diverse trends. Daarom is in dit hoofdstuk gekozen voor een indeling naar schoolsoorten. Beginnende met het kleuter- en lager onderwijs. Gevolgd door het algemeen middelbaar onderwijs (lees: St.-Michiellyceum, en het latere Graaf Huyn College). En tot slot middelbaar onderwijs voor specifieke doelgroepen, zijnde leerplichtigen van 12-16 jaar met "leerachterstand", en nog gedeeltelijk leerplichtigen van 16 en 17 jaar.
Binnen wat we nu het basisonderwijs noemen, worden eerst de scholen opgenomen die vielen en vallen onder parochiebesturen; eerst in de Verrijzenisparochie, daarna in de Van Arsparochie. Vervolgens komen de scholen van protestants-christelijke huize aan de orde. Afgesloten wordt met de Nutsschool, nota bene de eerste school die in Plan-Zuid openging.

KATHOLIEK ONDERWIJS IN DE VERRIJZENISPAROCHIE

Na zijn aanstelling in 1959 heeft pastoor Meertens direct overwogen hoe scholen in het basisonderwijs gerealiseerd konden worden. Dit leidde tot de oprichting van de ”Stichting voor katholiek onderwijs in de parochie van de Verrijzenis van onze Heer Jezus Christus”. Het eerste schoolbestuur bestond uit de heer W. Curfs (voorzitter), mevrouw Geurts-Montfoort, mevrouw Sillen, de heer Penris, de heer Dols (kerkmeester) en de heer Van Heur. In de periode 1963 tot 1968 werden vier scholen in gebruik genomen. Alle op ”een perceel” tussen de Marisstraat, Vermeerstraat en de Flinckstraat. Uitvergroting van een foto in de DSM kalender van 1979 toont dit ”scholeneiland”. De ”Afcent flats” en daarachter ’t Kempke en de Sjteinakker, de gymzaal, en de kleuterscholen. Vanaf 1973 begon het aantal leerlingen terug te lopen. Die terugloop leidde ertoe dat er vanaf 1985 slechts één school overbleef, het huidige Kempke.

Het scholeneiland. *Foto: DSM kalender 1979*

KLEUTERSCHOOL ”GEN HOAFKE”

We beginnen met de kleuters. Op 24 januari 1961 verzocht het schoolbestuur de gemeente een kleuterschool te openen. Dit ging vergezeld van verklaringen van ouders van 44 kinderen uit de parochie; waaronder een kleuter van de Kummekerweg, toen nog niet omgedoopt tot Jos Klijnenlaan.

Inzegening van de noodlokalen.

In het voorjaar van 1963 verlieten de laatste Ambonezen het woonoord Graetheide (zie hoofdstuk 3). Daardoor kreeg men plotseling de beschikking over enkele barakken, die werden overgebracht naar de Flinckstraat 20. De noodvoorziening werd eigendom van de parochie, gehuurd door de gemeente en vervolgens aan het schoolbestuur ter beschikking gesteld. In september 1963 opende het schooltje, dat onder leiding stond van mejuffrouw Leipzig, zijn deuren. De inspecteur van het kleuteronderwijs zei destijds: ”Al is het een houten gebouw, het is toch goed dat niet voor de eeuwigheid is gebouwd omdat zich op het gebied van het

kleuteronderwijs enorme ontwikkelingen gaan voltrekken". Het zou tot 1966 duren voor dit schooltje ingezegend werd.

De definitieve school in 1968.
Foto: dhr. Aelfers

In september 1964 vroeg het schoolbestuur optie op een terrein voor de definitieve behuizing. Dat lag moeilijk: was er wel voldoende ruimte naast de tweede lagere school die er zou komen en de definitieve kerk? Het kerkbestuur bood in november 1964 nog een voorlopig plan m.b.t. de kerk aan B&W aan. In maart 1966 waren er al 136 kleuters. Een deel daarvan was, als een tijdelijke oplossing tot het schooljaar 1968 1969, in een lokaal van de Sjteinakker ondergebracht. B&W ging op 8 januari 1968 akkoord met een door de fa. Jongen te bouwen kleuterschool aan de Flinckstraat 18. De school kreeg drie leslokalen en een speellokaal. Mejuffrouw C. Appels kreeg de leiding en zij werd bijgestaan door mevrouw Van Leeuwen en mevrouw Gorissen. De noodlokalen bleven tot 1977 als dependance in gebruik. In 1980 had men voldoende aan 2 leslokalen, en het zag ernaar uit dat dit zo zou blijven tot 1995.

'T KEMPKE

In augustus 1964 opende de eerste lagere school in de parochie haar deuren aan de Marisstraat 64, op de hoek met de Vermeerstraat. Directeur was de heer P. Vroemen, die voordien les had gegeven aan de St.-Jansschool aan de Kluis. Hij werd geassisteerd door de dames M. Heijnen, M. Vranken en de heren B. Nijsten, P. Reuneker en W. Soudant. Dat moet een hele happening geweest zijn, met 197 (van de 198) leerplichtigen uit de parochie op de stoep. Velen afkomstig van andere scholen in de aangrenzende parochies. Dat blijkt ook uit het feit dat al in 1966 de eerste 27 leerlingen uit de hoogste klas de school verlieten.

't Kempke in 1965 met op de achtergrond een stukje van de Sjteinakker.

De eerste schoolverlaters.
Foto: jubileumuitgave 25 jaar Verrijzenisparochie

DE SJTEINAKKER
Door de voortgaande woningbouw en de groei van het aantal leerlingen was al snel een tweede school in de parochie nodig. Dat werd de Sjteinakker, genoemd naar de gronden ter hoogte van de huidige Teniersstraat. Begin 1965 begon men met de bouw aan de Marisstraat 62, op de hoek met de Flinckstraat. De school werd in oktober 1965 volledig opgeleverd. Maar schoolhoofd Perrée, mejuffrouw Frissen, mejuffrouw Molenbrugge en de heer Mullenders waren aan het eind van de zomer het onderwijs al met kunst en vliegwerk gestart.

Op 28 april 1966 werden de voorlopige kleuterschool en beide lagere scholen uiteindelijk ingezegend door deken Frissen. Saillant detail uit de begeleidende toespraken kwam uit de mond van wethouder Deuss. Hij waarschuwde dat de tijd voorbij was waarin de poorten van de mijn open stonden voor een ieder die wilde werken; de welvaart van Geleen gaat bepaald worden door de kwaliteit van het onderwijs, aldus de wethouder. In 1967 werden ook hier alle zes de klassen bevolkt. In augustus 1968 werd de heer Perrée elders benoemd en kreeg de Sjteinakker de heer Soudant (van 't Kempke) als hoofd. Inmiddels was de gymzaal aan de Vermeerstraat ook gereed.

De Sjteinakker. *Foto: dhr. Aelfers*

Van eenwording tot het enige schoolgebouw
In de loop der jaren vertrokken op beide lagere scholen leerkrachten door huwelijk of benoeming elders. Zij werden vervangen door een tiental nieuwe gezichten waar menigeen nog warme herinneringen aan heeft. Beide lagere scholen hadden in september 1973 samen nog "maar" 324 leerlingen. Daarom werd besloten tot fusie. De heer Soudant verliet het onderwijs in de parochie en de heer Vroemen kreeg de leiding over beide scholen.
Beide oudervereningingen groeiden in de loop van de tijd samen tot een hechte groep, die steeds meer dingen ging organiseren, zoals schoolreisjes en de jaarlijkse fancy fair. Men leverde een lid voor het schoolbestuur en mede door de goede samenwerking met het schoolbestuur en de leerkrachten bloeide het basisonderwijs in de parochie in de jaren zeventig en tachtig. Naast goed onderwijs waren er jaarlijks hoogtepunten zoals de kerstviering in de kerk, de Eerste Heilige Communie, en de carnavalsviering.

De naam van het schoolbestuur zorgde bij ons voor enige verwarring. In 1982 was er nog een Stichting Schoolbestuur Kluis, Geleen-Zuid met de heer Van Grinsven en de heer Collombon als voorzitter resp. secretaris. In 1983 werd het de stichting

RK schoolbestuur Geleen-Zuid, met de heren Lennertz en Feron als voorzitter resp. secretaris. In geen van beide namen komt tot uitdrukking dat het om scholen in de Verrijzenisparochie ging. Dus niet over de naburige scholen aan de Kluis, en evenmin om scholen die later voor de Van Arsparochie in Geleen-Zuid gebouwd zouden worden.

In 1980 waren nog maar acht van de twaalf leslokalen in gebruik. In 1984 zouden het er naar verwachting nog 5 à 6 zijn, en in 1990-1995 nog vijf. Door de terugloop van het aantal leerlingen werden de exploitatiekosten relatief hoog. Daarom wilde men op 1 juli 1982 een schoolgebouw sluiten. Beide scholen van het type Dura-Atlas verkeerden in zeer slechte staat. Maar het schoolbestuur kreeg van het ministerie van O&W te horen dat ze nog te jong waren om door nieuwbouw te worden vervangen. Omdat de kleuterschool een semi-permanent gebouw was, kon daarvoor wel nieuwbouw komen als onderdeel van de vorming van een basisschool. In november 1983 was men eruit: verbouwing van 't Kempke en aanbouw van lokalen voor de kleuters. Samen met de bestaande gymzaal zou een aaneengesloten complex ontstaan, waardoor veel grond vrijkwam voor woningbouw. En in de bouwperiode kon het lager onderwijs gewoon doorgaan in de Sjteinakker. Vandalen hebben tijdens de leegstand nog vernielingen in 't Kempke aangericht. De Raad verleende op 12 januari 1984 medewerking en O&W gaf op 11 juli 1984 schriftelijk toestemming voor een 8-klassige basisschool.

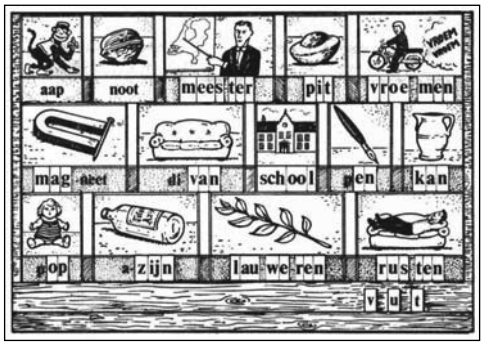

Het leesplankje. *Krantenknipsel*

Op 1 augustus 1984 ging de heer Vroemen, na een geweldige afscheidsreceptie, met de VUT. Ruud van Wersch tekende geheel in stijl een "leesplankje" bij het afscheid. Uit een interview met deze markante onderwijsman noteren we: "Met ouders praten vond ik nog belangrijker dan leerplannen maken. Wil je een leerling kennen en begrijpen, dan moet je ook zijn ouders en gezin kennen". De heer Mullenders volgde de heer Vroemen op.

Architect Bart Wauben uit Geleen tekende de verbouwing in combinatie met nieuwbouw. 't Kempke kreeg een nieuwe, goed geïsoleerde "jas" van baksteen. En een klaslokaal op de verdieping werd ingericht als verwerkingsruimte, waar o.a. met audiovisuele hulpmiddelen gewerkt kon gaan worden. De nieuwbouw besloeg twee werklokalen en één speellokaal voor de kleuters, annex toestellenberging, en een gemeenschapsruimte. De naam van het schoolbestuur werd gewijzigd in Stichting Basisonderwijs 't Kempke. Het kreeg op 29 maart 1985 toestemming tot onderhandse aanbesteding en in september 1985 kon het complex in gebruik genomen

De school in een nieuw jasje.

De opening door burgemeester Lurvink.
Krantenknipsel

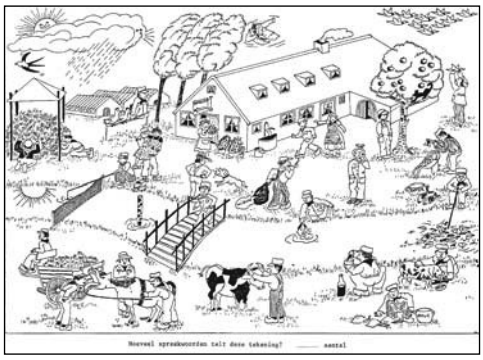

Spreekwoorden.

worden. Op 20-22 februari 1986 was het groot feest rond de officiële opening van de school door burgemeester Lurvink en de inzegening door pastoor Coenen.

Recente beelden

Op een teamfoto (links) uit het schooljaar 1999 - 2000 zien we staand v.l.n.r. Paulette Gorissen, Riny Hamers, José Savelkoul, Margot Steins, Ricky Molenbrugge, Nicole Clemens-Janssen en Leo Mullenders (directeur). En zittend Phillis (vervangster), Rosette Bergmans, Marc Schoutrop, Bert Lemmens, Roy Moerskofski en Jo Gijzen.
Omstreeks 2003 (rechts) bestond het team uit: staand v.l.n.r. Roy Moerskofski, José Savelkoul, Dianne Ramaekers, Tanja Hermans, Jo Gijzen, Paulette Gorissen, Ricky Molenbrugge, Bert Lemmens (directeur) en Nicole Clemens-Janssen. Zittend Gerda van der Veen, Margot Steins en Riny Hamers.

Team 't Kempke 1999 -2000.

Team 't Kempke omstreeks 2003.

Leo Mullenders ging in 2002 met pensioen en werd als directeur opgevolgd door Bert Lemmens. Jo Gijzen was in deze jaren adjunct-directeur. Meester Jo was toen al jaren bezig met het invoeren van de computer in het onderwijs. Hij was op dit gebied één van de voortrekkers in de regio.

In het voorjaar van 2008 bezocht de meidengroep Djumbo bij verrassing een aantal basisscholen in Geleen. Ook 't Kempke, waar de kinderen uitgelaten reageerden. In juli 2009 werd voor de tweede keer een multiculturele dag georganiseerd. Samen met Partners in Welzijn en het wijkplatform. Met een podiumprogramma met muziek, dans en een modeshow door een groot aantal leerlingen van de school. Alles in het teken van de vele verschillende nationaliteiten en culturen die de wijk en de school zo kleurrijk maakten. Voor een habbekrats kon men ook "amuses" uit veel verschillende culturen proeven, gemaakt door de ouders van de leerlingen.

V.l.n.r. de Djembéspelers Jean van Glabbeeck, Joep Hensels, Gerson Biloro en Levi Spronk. Foto: John Stork

Mehrnaz en Mayan Ghafouri in Afghaanse klederdracht. Foto: John Stork

Het jaar 2010 was een enerverend jaar voor leerlingen, leerkrachten en ouders van 't Kempke. In maart overleden totaal onverwacht Jo Gijzen en oud-directeur Leo Mullenders kort na elkaar. Op 1 augustus 2010 zijn basisschool 't Kempke en basisschool De Koppelberg gefuseerd tot basisschool Reuzepas.

V.l.n.r. de buikdanseressen Femke Janssen, Beyda Can (uit Turkije), Imke van Grinsven, Aniek v.d. Dool en Gianna Rea. Foto: John Stork

Bronnen:

- *Veel knipsels en notities van Gus Aelfers, incl. foto's*
- *De jubileumuitgave de parochie in 1984 met bijdrage van meester Vroemen*

- Gemeentearchief kleuterscholen, 1960-1968
- Gemeentearchief basisschool, 1980-1985
- Foto's van 't Kempke

DE KATHOLIEKE SCHOLEN IN DE VAN ARSPAROCHIE

Het bestuur van de lagere scholen 't Stepke, de Koppelberg en de kleuterscholen 't Rakkertje en 't Woelhuis was de R.K. Onderwijsstichting Christus Koning. Pastoor Wermeling van de Christus Koning parochie aan de Kluis was voorzitter van deze stichting.
Omdat door de explosieve groei van de wijk er snel een grote vraag naar meer klaslokalen was, werd na de realisatie van 't Stepke het plan opgevat een semi-permanent gebouw voor lager onderwijs aan de Wagenaarstraat 157 te bouwen.
Deze nieuwe school liet naar het oordeel van de ouders van 't Stepke erg lang op zich wachten. Uit ongenoegen richtten zij een oudercommissie op in de hoop het schoolbestuur op deze manier tot een uiterste inspanning en een snellere realisatie van de nieuwe school te kunnen bewegen.
Het schoolbestuur vond een dergelijke commissie echter onnodig. De ouders ondervonden aanvankelijk door deze houding van het bestuur nogal wat weerstand.
Toen er op 't Stepke uiteindelijk toch een oudercommissie kwam, werd door het bestuur aan diezelfde oudercommissie gevraagd een afgevaardigde zitting te laten nemen in het schoolbestuur. Mevrouw Gon Nabuurs werd lid van het schoolbestuur. Zij kreeg de zaken met betrekking tot de kleuterscholen in haar portefeuille. Zij wilde een betrokken bestuurslid zijn, bezocht regelmatig de scholen en was daardoor voor de leerkrachten en ouders zeker geen bestuurslid op afstand.
Van haar eerste vergaderingen van het schoolbestuur weet zij zich te herinneren, dat deze plaatsvonden in het lokaal van de 6e klas van de Sint-Jansschool aan de Kluis.
Van een vrouwelijk bestuurslid werd destijds verwacht dat zij van thuis kannen koffie meebracht voor de vergadering. Op haar uitdrukkelijk verzoek werden de vergaderingen al snel verplaatst naar een van de ruimten van buurtcentrum de Heremiet.

Er lag destijds een bestuursafspraak over het voedingsgebied van beide lagere scholen.
De kinderen achter de Europalaan / Barbarastraat (= ziekenhuiszijde) zouden naar de Koppelberg gaan. De kinderen die voor deze straten woonden, waren op 't Stepke welkom. Indien ouders uitdrukkelijk de wens te kennen gaven te willen kiezen voor de andere school, was dat bespreekbaar.
In het schooljaar 1972-73 kwam de Koppelberg enkele leerlingen tekort om de formatie van de school te kunnen handhaven. Het schoolbestuur heeft toen aan

enige ouders van ’t Stepke gevraagd hun zoon of dochter voor dat schooljaar naar de 6e klas van de Koppelberg te laten gaan.

’T STEPKE

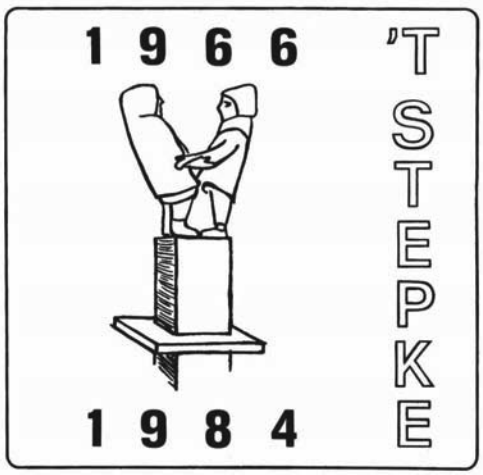

Herdenkingstegel ’t Stepke. Foto: Smeets

’t Stepke werd in 1966 geopend. Het was de eerste lagere school van voornoemd schoolbestuur ten zuiden van de Jos Klijnenlaan. De school lag op de plaats waar nu de huizen aan de Bachstraat 1a t/m 1f en Gounodstraat 22-24 liggen. De firma Jongen bouwde volgens het Dura-Atlassysteem. In deze periode zijn meerdere scholen van dit type in Geleen gebouwd.
Het hoofd van de school was de heer Wyl Smeets. Op 20 april benoemde het bestuur Marijke Koster, Piet Dullens en Ger de Caluwé als zijn eerste leerkrachten aan de nieuwe school.
De school was in een weiland gebouwd dat door boeren van Spaans Neerbeek *” ’t Stepke”* werd genoemd. Monique Clerx vond dat een mooie naam voor haar nieuwe school en won zo de door het schoolbestuur uitgeloofde prijs.
Met 116 leerlingen in vier klassen werd op 16 augustus 1966 gestart.
De school werd op 1 oktober van dat jaar officieel in gebruik genomen.

Detail uit DSM-kalender 1979. ’t Stepke met gymzaal aan perceel Bachstraat - Gounodstraat. Foto: Centraal Archief DSM

Door de grootschalige uitbreiding van Geleen-Zuid maakte de school een explosieve groei door. In juli 1968 waren reeds 220 leerlingen en het was te voorzien dat dit aantal snel zou groeien. Een zevende leerkracht was dringend nodig, maar mocht niet aangesteld worden omdat op grond van de teldatum van oktober 1967 de school recht had op de formatie van zes leerkrachten. Het ministerie hanteerde deze norm strikt en wilde geen toestemming geven voor extra formatie. Het schoolbestuur stond voor de onmogelijke opgave garant te staan voor goed onderwijs in overvolle klassen. Daarom besloot het, gesteund door de onderwijsinspectie, toch de

1 oktober 1966 inzegening schoolgebouw door pastoor Edixhoven. Foto: Smeets

1969. Team bestaande uit Wyl Smeets, Jan Daniëls, Piet Dullens, Ger de Caluwé, Pierre Theunissen en de dames Bertie Kremer en Mieke Reyners-Vranken. Foto: Smeets

extra leerkracht voorlopig aan te stellen en te financieren uit eigen middelen. De situatie werd zo kritiek dat de toenmalige KVP-fractievoorzitter Romme in de Tweede Kamer er kritische vragen over stelde aan de minister van Onderwijs en Wetenschappen. Het duurde toch nog tot eind oktober voordat het ministerie uiteindelijk de goedkeuring gaf voor de definitieve benoeming van deze zevende leerkracht.

Vanaf 1982 werd duidelijk dat 't Stepke, vanwege de toenemende vergrijzing van de wijk Geleen-Zuid, afgebouwd diende te worden.
Dit voornemen van het schoolbestuur deze lagere school op te heffen veroorzaakte nogal wat commotie bij de ouders van de leerlingen van deze school.
Vanaf 1983 stroomden de leerlingen van de klassen 1, 2 en 3 door naar de Koppelberg. In 1984 waren er nog slechts twee klassen (5 en 6) gehuisvest in 't Stepke. In 1984 werd het schoolgebouw van 't Stepke verlaten. De toenmalige klas 6 vond voor één jaar onderdak in de handvaardigheidsruimte van de school De Koppelberg.
Er waren in het schooljaar 1984-85 voor de laatste 14 leerlingen van 't Stepke zelfs drie leerkrachten aanwezig: Truus van Gestel-Erkens (leerkracht muziek), Paul Bruens (leerkracht klas 6) en Math Dassen (afbouwhoofd van 't Stepke en tevens leerkracht klas 6).
Met een ludiek schoolkamp van een hele week in Friesland werd door de leer-

1984. 't Stepke vlak voor de sluiting.
Foto: Smeets

krachten en leerlingen van 't Stepke afscheid genomen van een onderwijs-episode in Geleen-Zuid.

DE KOPPELBERG

De naam is ontleend aan het in de buurt van de school liggende veld *"de Koppelberg"*, op een afstand van zo'n 200 à 300 meter richting ziekenhuis.
Vanwege de hiervoor genoemde explosieve uitbreiding van Geleen-Zuid was het dringend noodzakelijk een tweede school in de wijk te bouwen.
Op 25 mei 1968 werd de heer Wim Janssen uit Beek benoemd tot directeur van een nieuw te bouwen lagere school op de groenstrook aan de Beneluxlaan ter hoogte van de Böblingenstraat.

Al op 12 augustus 1968 was in een recordtijd een noodgebouw gerealiseerd en kon gestart worden met een 1e klas (met Joke de Klaver) en een 2e klas (met Wim Janssen).
Door de forse groei van Geleen-Zuid was dit schooltje snel te klein en werden al in augustus 1971 de eerste vier lokalen van de in aanbouw zijnde nieuwe lagere school aan de Wagenaarstraat in gebruik genomen.

1968-69. Noodgebouw van de tweede lagere school aan de Beneluxstraat.
Foto: Media Groep Limburg

De fa. Jongen uit Landgraaf leverde in 1972 de nieuwe 7-klassige Koppelberg op. Het was een semi-permanent gebouw met een maximale (wettelijke) levensduur van 15 jaar. In 1976 werd een 1-klassig houten containerlokaal op het veldje aan de Wagenaarstraat geplaatst, recht tegenover de flat. De prijs van dit handenarbeidlokaal was ƒ 100.000.
In 1983 werd op het Verdiveld voor de Koppelberg een nieuwe 10-klassige basisschool gebouwd. In eerste instantie beloofde de architect Povse en Partner (Hofman) een modern gebouw dat aan de wensen van de moderne tijd zou voldoen. Het Haagse "Bestek '81"

1973. De Koppelberg aan de Wagenaarstraat. *Foto: BS De Koppelberg*

gooide echter roet in het eten. De commissie die de bouw stuurde en begeleidde, kwam iedere keer met lege handen terug van haar werkbezoeken in Den Haag. De zitkuil voor muziek kwam er niet, de schooltuintjes bij de klassen werden weggestreept, het handenarbeidlokaal was voor maximaal 10 kinderen, de kinderen moesten uitwaaieren (een nieuwe onderwijsterm). Op alles moest bezuinigd worden.

1983. Teamfoto bij de opening van de nieuwbouw aan de Verdistraat.
Foto: BS De Koppelberg

Zittend van links naar rechts: Bianca Bezemer, Leo Bruens, Ellen Parinussa, Janine Ensink, Karin Hendrikx. Staand van links naar rechts: Wil Lemmens, Emily van Gool, Harry Janssen (directeur), Marlou Bocken, Margriet Muytjens, Leo Steinbusch (adjunct-directeur). Op deze foto ontbreken: Toos Dohmen en Margot Vermeer.
Foto: BS De Koppelberg

Toen de nieuwbouw aan het Verdiveld in gebruik genomen werd, liepen de kinderen onder begeleiding van de leerkrachten met hun eigen stoeltje in de hand van de Wagenaarstraat naar de Verdistraat. De verhuizing vond plaats onder toeziend oog van inspecteur Vossen, waarna de eerste lessen in de nieuwe school konden beginnen.
Door de nieuwbouw aan de kleuterschool ’t Woelhuis vast te bouwen, werd al heel vroeg rekening gehouden met de onderwijsontwikkelingen in de toekomst.
Op 1 mei 2001 nam de directeur Wim Janssen vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd afscheid. Hij werd opgevolgd door Harry Janssen (geen familie).

In januari 1983 kon de VBO-LOM afdeling de tijdelijke huisvesting in de oude kleuterschool aan de Beneluxlaan verlaten en als VSO De Dassenkuil intrek nemen in het oude gebouw van de Koppelberg aan de Wagenaarstraat.
Na een grondige verbouwing en uitbreiding op de speelplaats kreeg het semi-permanente gebouw in mei 2008 zijn derde bestemming: Sportvision en Fysiovision.

KLEUTERSCHOLEN ’T WOELHUIS en ’T RAKKERTJE

1969. Noodkerk H. Pastoor van Ars, met ’t Woelhuis rechts op de foto.
Foto: archief Van Arsparochie

’t Woelhuis startte begin 1965 als een noodkleuterschool met 2 werklokalen in een zijvleugel van de noodkerk ”Pastoor van Ars” op het terrein van het ziekenhuis, hoek Barbarastraat - Lienaertsstraat. Hoofdleidster Tiny Dings had samen met MariLou Muytjens een aanstelling aan de nieuwe kleuterschool.
In deze periode werd een lokaal tijdens de liturgische vieringen in het weekend gebruikt als opvang voor de kinderen van ouders die de kerkdiensten bezochten. In de grote vakantie kon ook het kindervakantiewerk van de lokalen van de kleuterschool gebruikmaken.
Omdat de wijk fors uitbreidde, gaf de onderwijsinspectie op 24 februari 1969 een urgentieverklaring af voor de bouw van een nieuwe kleuterschool met drie werklokalen en een speellokaal.

1971. ’t Rakkertje, uitnodiging om voor het eerst naar de kleuterschool te komen. *Foto: Karin Stork*

Naast de twee bestaande noodlokalen van ’t Woelhuis aan de Lienaertsstraat werd per 1 augustus 1970 een nieuwe tweeklassige kleuterschool geopend. Deze school werd gehuisvest in de leeggekomen lokalen van de lagere school aan de Beneluxlaan 151.
De kleuterschool kreeg de naam ’t Rakkertje en bestond uit twee werklokalen en een speellokaal. Het meubilair voor de eerste kleuterklas werd overgenomen van de lagere school. De aanvulling van de inventaris voor een tweede klas zou later volgen. ’t Rakkertje kon plaats bieden aan 80 kleuters. Hoofdleidster Tiny Dings en MariLou Muytjens van ’t Woelhuis kregen een benoeming aan deze nieuwe kleuterschool.

Omdat het aantal kleuters in de wijk bleef groeien en er een wachtlijst ontstond, gaf de onderwijsinspectie toestemming de leidsterskamer tijdelijk te

gebruiken als een lokaaltje voor maximaal 12 kleuters. In februari 1976 mag de derde kleuterklas ingericht worden.
't Rakkertje blijft tot augustus 1981 in gebruik en wordt dan vanwege een forse terugloop van het aantal kleuters in de wijk definitief gesloten.
Het schooltje zal daarna als tijdelijke huisvesting voor een VSO-LOM-afdeling dienen, totdat het gebouw aan de Wagenaarstraat door het VSO betrokken kan worden.

1973. Kleuters van 't Rakkertje aan de Beneluxstraat met Juffrouw Tiny Dings. Foto: Koks

De twee vacatures die op 1 augustus 1970 aan 't Woelhuis ontstonden door het vertrek van Tiny Dings en MariLou Muytjens naar 't Rakkertje, werden opgevuld door de hoofdleidster José Rijssemus en Monique van den Esker.
Het schoolbestuur bakende het voedingsgebied van beide kleuterscholen af door de Europalaan als scheiding aan te houden. De kleuters van 't Woelhuis stroomden door naar de eerste klas van 't Stepke. De kleuters van 't Rakkertje naar de Koppelberg.
In 1974 komt de nieuwbouw van het Woelhuis aan de Lienaertsstraat klaar.

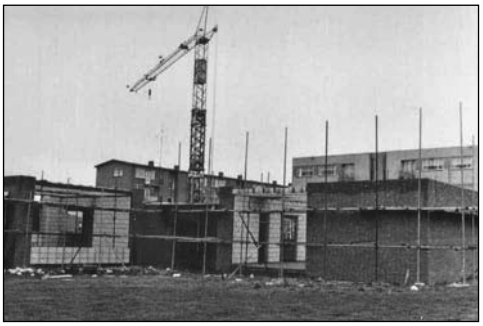

December 1973. Nieuwbouw van 't Woelhuis op het Verdiveld. Foto: Rijssemus

1974. Opening kleuterschool 't Woelhuis. Foto: Rijssemus

Marion Mulders krijgt haar aanstelling voor de derde kleuterklas in het nieuwe Woelhuis.
In april 1978 wordt Edith Fokkens waarnemend hoofd en met ingang van 1 augustus 1978 krijgt zij haar vaste aanstelling als hoofdleidster.

Als in augustus 1981 't Rakkertje definitief gesloten wordt, gaan alle kleuters van Geleen-Zuid naar de drieklassige 't Woelhuis aan de Lienaertsstraat.
In het eerste fusiejaar hebben alle vijf kleuterleidsters een benoeming aan de drieklassige kleutersschool. De verdeling van de klassen is dat schooljaar als volgt geregeld. Hoofdleidster Edith Fokkens en Tiny Dings, Janine Ensink-Kicken, Karin Schols-Hendrikx en Toos Dohmen-Breekveldt in de derde kleuterklas. Het daarop volgende schooljaar is de formatie van de school conform het leerlingaantal weer hoofd plus twee leidsters.

't Woelhuis, kleuterklas van juffrouw Edith Fokkens. Foto: Fokkens

In 1982 vond er een ingrijpende verbouwing plaats.
De middelste kleuterklas van Edith Fokkens werd opgeofferd om op deze plek een verbinding te kunnen maken met de nieuwbouw van de Koppelberg.
Vanwege de grote overlast die de verbouwing met zich mee zou brengen, moest voor de drie kleuterklassen een oplossing gezocht worden. Zij werden tijdelijk ondergebracht in de Koppelberg aan de Wagenaarstraat. Omdat het schoolbestuur de drie kleuterklassen per se bij elkaar wilde houden op een locatie, moest één klas van de Koppelberg haar intrek nemen in een leegstaand lokaal van 't Stepke. De overige lokalen werden nog gebruikt door de laatste leerkrachten van 't Stepke in afbouw.
In 1983 is de nieuwbouw van de Koppelberg aan het Verdiveld gerealiseerd.
Door de invoering van de Wet op het Basisonderwijs in 1 augustus 1983 wordt er niet meer gesproken over lagere scholen en over kleuterscholen, maar over basisscholen.
De kleuterschool het Woelhuis is vanaf dat moment in het nieuwe schoolgebouw aan het Verdiveld geïntegreerd als de onderbouw van Basisschool de Koppelberg.
De directie van de school bestaat vanaf dat moment uit de heren Wim Janssen (directeur) en Leo Steinbusch als adjunct-directeur.

In de jaren negentig van de 20e eeuw gingen de besturen van de Geleense katholieke basisscholen steeds meer samenwerken. Dit resulteerde in 1998 in de oprichting van de Stichting Katholiek Primair Onderwijs Geleen. Ook de besturen van Bs

2009: "de Koppelberg". *Foto Ton Wolters*

't Kempke en Bs De Koppelberg traden toe tot de nieuwe stichting. In 2003 werd de naam van de stichting veranderd in Triade stichting voor katholiek primair onderwijs.

Vanaf 1996 daalde het leerlingenaantal van De Koppelberg langzaam maar gestaag. De geschiedenis herhaalde zich: er waren steeds minder kinderen in Geleen-Zuid, terwijl het aantal ouderen sterk toenam.
Het voortbestaan van De Koppelberg kwam in gevaar. Een voordeel was wel dat in het gebouw aan de Verdistraat lokalen vrijkwamen. Peuterspeelzaal Robbedoes heeft al jaren een plek in het gebouw. Ook is de buitenschoolse opvang, De Tovertuin, in de school gevestigd. Men kan nu dan ook spreken van een "Brede school", die van 7.00 uur tot 19.00 uur geopend is. Het schoolbestuur heeft ervoor gezorgd, dat in het gebouw van De Koppelberg ook in de toekomst basisonderwijs verzorgd zal worden. De Koppelberg en 't Kempke zijn als zelfstandige scholen op 1 mei 2009 samengebracht onder één directie, met Bert Lemmens als directeur en Harry Janssen als adjunct-directeur. De beide teams gingen steeds meer met elkaar samenwerken. Organisatorisch en onderwijsinhoudelijk werd en wordt er meer op elkaar afgestemd. Het onderwijs wordt ingericht volgens het concept van het "Groepsdynamisch Onderwijs".
Ook de leerlingen van beide scholen werden meer met elkaar in contact gebracht. In juni 2009 kwam er een gezamenlijke sportdag, waarbij de leerlingen niet tegen elkaar speelden, maar de groepen gemengd werden samengesteld. In het kader van "De Sportieve Basisschool" kwamen er ook naschoolse activiteiten voor de leerlingen van beide scholen.

Met ingang van 1 augustus 2010 zijn de beide scholen gefuseerd. De directie bestaat vanaf deze datum uit Harry Janssen (directeur) en Annette Diederen (adjunct-directeur).
Op 14 oktober 2010 werd tijdens een feest voor leerlingen, ouders en leerkrachten in De Hanenhof de nieuwe naam van de gefuseerde school bekendgemaakt: Basisschool Reuzepas.
De grote toekomstdroom bestaat uit het realiseren van een Brede School in een nieuw gebouw in Geleen-Zuid, waar de leerlingen van beide schoollocaties basisonderwijs volgen. Een nieuw gebouw, waarin niet alleen plaats is voor basisonderwijs, maar ook voor peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang. Ook zou er plaats moeten zijn voor wijkgebonden voorzieningen.

Bronvermelding:

- Interviews met (oud-)leerkrachten en bestuurleden van de scholen
- Archief van de parochie "Heilige Pastoor van Ars"
- DSM kalender 1972
- De Limburger, 03-04-1982
- Gemeentearchief Sittard-Geleen
- Fotoarchief BS De Koppelberg
- Foto's van Fokkens, Koks, Rijssemus, Smeets, Theunissen
- Notitie van Harry Janssen, directie Basisschool Reuzepas

PROTESTANTS ONDERWIJS IN PLAN-ZUID

In het hoofdstuk Religie is al aangegeven dat de protestanten in Geleen in feite bestonden uit gereformeerden, protestants-christelijken en vrijzinnig-hervormden. De eerste groep had geen school in onze wijk. Een aanzienlijk deel van de vrijzinnigen ging naar de Nutsschool (zie later). Aan de Dunantstraat bevindt zich in 2010 nog een protestants-christelijke basisschool, de Regenboog. Deze school werd midden jaren zestig onder een andere naam in gebruik genomen. Voordien waren er al noodlokalen elders in Zuid.
Alhoewel het christelijk onderwijs een veel langere traditie in Geleen heeft, beperken we ons hier tot de periode die voor Zuid van direct belang is. Eerst komt de kleuterschool aan bod, daarna de lagere school en tot slot de basisschool (vanaf 1985).

CHRISTELIJKE KLEUTERSCHOOL IN ZUID

De Stichting voor Protestants kleuteronderwijs stamt uit 1954. Enkele namen: in 1959 was ir. J.M. Smit voorzitter en mevrouw H. Bouman-van Tilburg secretaris en in 1964 waren dat ir. Bouman resp. Jan Oudshoorn. Bij grote zaken, zoals de realisatie van nieuwbouw, kregen ze ondersteuning van de "Vereniging Protestantse scholen" (zie later) en de kerkenraad van de Nederlands Hervormde gemeente. In

mei 1963 vroeg men de gemeente Geleen om te mogen starten in een noodvoorziening in Zuid. Dat lag niet eenvoudig, omdat voor de realisatie van een nieuwe school ouderverklaringen van tenminste 30 kleuters nodig waren. Er gingen toen al een aantal kinderen uit Zuid naar de Parkschool, maar wanneer zou de grote expansie van Plan-Zuid precies plaatsvinden? De gemeenteraad kon op 1 oktober 1963 toch toestemming geven voor een houten *noodkleuterschool aan de Ruysdaellaan 4a*, ongeveer waar nu de speeltuin de Sjteinakker ligt. Een namenlijst met 36 kinderen voldeed aan het wettelijke aantal om een kleuterschool te mogen stichten.

Op 16 maart 1964 werd hier met kleuteronderwijs begonnen. Op 1 maart was Hanny Boer-Bekker als leidster aangesteld. Voordien had ze al de inventaris uitgezocht. Hanny was geen onbekende, want ze had voor haar huwelijk ruim vijf jaar bij protestantse kleuterscholen in Lindenheuvel gewerkt en in het najaar van 1963 had ze de hoofdleidster van de kleuterschool aan de Parklaan vervangen. Er was wel een probleem: haar oudste kind zat in 1964 al op de kleuterschool aan de Parklaan, maar beide andere kinderen waren nog te jong. Besloten werd dat Hanny ze mee mocht nemen naar de kleuterschool in Zuid; haar jongste kind heeft al met al ca 4,5 jaren op deze kleuterschool gezeten. Het dienstverband van Hanny werd op 15 augustus 1966 beëindigd. Ze moest plaatsmaken voor een ongehuwde lerares van gereformeerde huize. Zo ging dat in die tijd; de man van Hanny had immers een inkomen.

De jongste kleuter ooit, met beide zussen. V.l.n.r. Anita, Marc en Marja Boer.
Foto: mw. Boer-Bekker

Einde schooljaar 1965 / 1966.
Foto: mw. Boer-Bekker

De schoolvereniging deed op 30 oktober 1967 het verzoek aan B&W het noodlokaal te mogen vervangen door definitieve huisvesting. Men kreeg daarvoor 1660 m² grond in eigendom naast de Schuyerschool, die toen al aan de Dunantstraat stond. In september 1968 konden de leidster(s) en kinderen het gebouw, dat als naam *Rin Din Din* kreeg, betrekken. Dankzij een voor Geleen nieuwe vorm van samenwerking gingen kleuters van protestantse en katholieke

Rin Din Din. *Foto: dhr. Boerrigter*

huize hier samen naar school; daarmee werd het ruimtegebrek in r.-k. kleuterschool het Woelhuis opgelost. Leidsters in 1972 waren mevrouw Flipse en Margriet Jongsma; laatstgenoemde trouwde op 22 juni 1973.

DR. J. SCHUYERSCHOOL

Noodvoorziening

De eerder genoemde Vereniging Protestantse Scholen heette in feite de "Vereniging tot oprichting en instandhouding van protestantse scholen in Geleen". In de periode 1958-1963 nam het aantal kinderen aan de Parkschool sterk toe. Deze school raakte propvol. Men wilde daarom een dependance in Zuid vestigen, waar immers de verdere groei van leerlingen zou plaatsvinden.
Na de toestemming van de gemeenteraad (op 10 juli 1962) kon men terecht in een houten gebouw voor drie klassen aan de Ruysdaellaan 4. Mevrouw Meij en mevrouw Versluys, afkomstig van de Parkschool resp. school aan de Oleanderstraat, beten met twee klassen de spits af. De heren Rietveldt en De Jong, beiden van de Oleanderschool, kwamen in augustus 1965 ook in Geleen-Zuid werken. Mevrouw Versluys moest toen met de eerste klas uitwijken naar een flatwoning aan de Appoloniastraat 20. De noodlokalen werden tot de zomer van 1966 voor protestants onderwijs gebruikt. Wie er vervolgens in gezeten hebben is ons niet bekend. Zeker is dat hier in 1978 nog een openbare kleuterschool in gehuisvest was (zie Openbaar onderwijs).

De definitieve huisvesting als Dr. J. Schuyerschool

De vereniging had de gemeente al in 1962 verzocht een terrein in Geleen Zuid te reserveren voor een protestantse lagere school. Een kavel op de hoek van de Dunantstraat en Boerhaavestraat was gereserveerd voor een protestants centrum. Daar zou eventueel ook een kerk kunnen komen, maar overleg eind 1964 leverde op dat de school over het perceel kon beschikken. Bij raadsbesluit van 11 januari 1965 kreeg men ook de beschikking over een stuk grond ten zuiden van de geprojecteerde school om een speelplaats aan te kunnen leggen.

Hoe kwam de school aan haar naam? Makkelijke vraag. Jan Schuijer was midden vijftiger jaren hoofd van het polymerenonderzoek op het Centraal Laboratorium van de Staatmijnen. Hij kreeg van zijn werkgever de ruimte om veel voor de hervormde kerk en haar scholen in Geleen te doen. Dat paste in een lange traditie van hoge functionarissen van Staatsmijnen die naast hun werk iets voor het onderwijs in Geleen deden. Ze stonden borg voor moderne opvattingen, uitstekend beheer en

bestuur. Dr. Schuijer was van 1953 tot 1964 voorzitter van de schoolvereniging. Dus ook in de tijd dat Plan-Zuid op papier kwam. In 1964 werd hij benoemd tot hoogleraar en ”opbouwwerker” bij de oprichting van de Universiteit Twente en hij moest derhalve de hamer neerleggen. Tijdens de laatste vergadering onder zijn leiding werd op voorstel van de schoolhoofden besloten de nieuwe school naar hem te vernoemen. Hij woont ook nu nog steeds in Enschede, en heeft ons goed geholpen bij onze research.
Is het u overigens opgevallen dat de school met ”uy”en de voorzitter met ”uij” geschreven wordt? Verklaring: in de oorlog heeft de familie de punten op de ij weggelaten want het zou een Joodse naam kunnen zijn, hetgeen gevaarlijk was. Hij was er zo aan gewend dat hij pas in de jaren tachtig zijn naam weer ging schrijven zoals die in de burgerlijke stand is opgetekend.
De verhuizing van de inboedel van de Ruysdaellaan naar de Dunantstraat ging met een tractor. De jongste kinderen mochten in de bankjes op de kar meerijden.

Er is er een jarig. Meisjes op de voorgrond v.l.n.r. Anneke Moerman, Annegreet van der Linde, Tineke Schellingerhout. Staand / juichend: Marja Boer.
Foto: mw. Moerman

De verhuizing in 1966. *Foto: mw. Moerman*

De officiële opening van de school vond plaats op 7 oktober 1966. Op dat moment was de heer Rietveldt schoolhoofd. Er waren al vijf van de zeven lokalen bezet. Wethouder Deuss onthulde een plastiek van Ab Engelen uit Maastricht: een Spaanse ezel beladen met een enorme berg haver waarop de boer troont. Na een korte toespraak onthulde prof. dr. Schuijer de schoolvlag. Jan Willem Pieters bood namens de oudercommissie een fraai Marokkaans wandkleed aan. Zijn symboliek: de leerlingen zijn, net als deze karavaan kamelen, onderweg naar een ver doel.

De heer Van Duineveld kreeg vervolgens als schoolhoofd de ruimte om i.p.v. het klassikale onderwijs te experimenteren met groepswerk. Met het doel de meer begaafde leerlingen sneller door te laten stromen. Maar wat betekende dat voor de modale leerling? Daar heeft men zelfs in 2010 nog niet altijd antwoord op. De opzet slaagde niet en Van Duineveld vertrok. Hij werd opgevolgd door de heer Poley.

Tijdens officiële opening in oktober 1966: v.l.n.r. dr. Kronenberg, prof. Schuijer en mw. Bakker.

Mevr. Heersink (rechts) toont kleed.

Schoolreis met v.l.n.r. de heren Van Duineveld, Wouters en Bos.

Het team Poley. Staand v.l.n.r. Sonja Pleyte, Thijs Poley, Rob Rozeboom en Ybe de Jong. Zittend: Ria Nijst.

De Gouden koets vertrekt vanaf het "werkpaleis". Met prins-gemaal Dick Korpel, majesteit Annelies Strikwerda en op een stalen ros achter de koets Joyce Verheij. Foto: fam. Strikwerda

In de beginperiode was er tijdens Koninginnedag nog een defilé langs het gemeentehuis van Geleen, waaraan alle scholen in de gemeente meededen (zie ook de Nutsschool in 1958). De Schuyerschool veroverde met haar gouden koets eens een eerste prijs.

De Ambonese gezinnen in de Potterstraat behoorden tot twee groepen: die van de voormalige soldaten en van de onderofficieren. Om de goede verstandhouding van de Ambonezen met de school te onderstrepen verzocht de ouderraad de "commandant", de heer Manuhutu, lid van de ouderraad te

worden. Dat pakte helaas averechts uit. De soldaten vonden dat ze zelf ook een goede kandidaat hadden. Bemiddeling mocht helaas niet meer baten en een gedeelte van de kinderen verkaste naar ’t Kempke.

De heer Van Luipen schreef in 1973 het volgende berichtje aan de ouders van de eersteklassers:

Aan de ouders van klas 1.
D. De school begint op maandag 13 augustus om 8.45u.
De schooltijden van klas 1 zijn als volgt:
maandag,dinsdag,donderdag en vrijdag van 8.45u.-11.30u. en13.30u.-15.45u. woensdag van 8.45u.-12.15u.
Gymnastiek.
De gymlessen zijn op dinsdag en donderdagmiddag.
Gijmkleding is verplicht. Groenbroekje en witte shirt.
Voor de aanschaf van gymkleding kunt U zich wenden tot Mevr. Lamers.
In verband met het voorkomen van voetwratten,verdienen gymschoenen de voorkeur,het is echter niet verplicht.
Gymkleding kan bewaard worden in stoffen zakken op school aanwezig.
U doet er goed aan de naam van uw kind in de gymkleding te zetten.
Schrijfmateriaal.
De kinderen van klas 1 krijgen een balpen,potlood enliniaal van school.Kleurpotloden,viltstiften en vlakgom moeten de kinderen zelf meenemen. Het is het beste dit materiaal op school te laten omdat ze het anders steeds vergeten.
Ieder kind mag een plantje meebrengen waar het kind dan het hele jaar voor mag zorgen.
Met vriendelijke groeten
E.Ph.van Luipen.

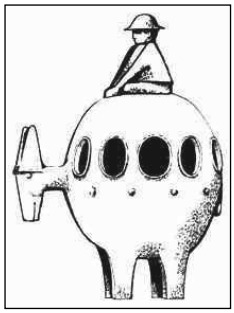

Plastiek van Ab Engelen op het rapport

In die tijd waren er nog 5 lokalen in gebruik. Een anekdote uit die jaren: als we naar de gymzaal aan de Gounodstraat liepen, klonk bij ’t Stepke steevast ”Schuyerschool, luierschool”. Pesterig! Toch koos een aantal katholieke ouders in Plan-Zuid de protestantse lagere school voor hun kinderen. Deels kinderen van hoge beambten en ingenieurs van DSM. Maar het voornaamste was volgens Ybe de Jong dat de school goed aangeschreven stond bij St.-Michiel. En er werd een katholieke onderwijzer aangesteld.

Siem Mostert was bestuursvoorzitter toen in 1975 de protestantse lagere scholen in Geleen en Beek en de eveneens protestantse mavo werden samengevoegd met de protestantse kleuterscholen. Er ontstond een grote organisatie bestuurd door de Protestantse Schoolvereniging, met omstreeks 50 medewerkers. De fusie had vooral tot doel de aansluiting van het kleuteronderwijs bij het lager onderwijs te bevorderen. In 1978 waren er nog 55 kleuters en 158 leerlingen op de lagere school. In dat jaar kwam Kees Winter van de eveneens protestantse school de Beukelaer uit Beek. Toen die school in 1981 moest sluiten kwam juf Elly Beukema ook naar de Dunantstraat.

In 1979 vertrok de heer Thijs Poley als hoofd van de school. Barend de Graaf solliciteerde op de ontstane vacature en werd benoemd. Hij vertelt: nog voordat ik na de zomervakantie aantrad als hoofd der school werd in ’t Plenkhoes een ver-

gadering voor ouders belegd, om hen voor te bereiden op de te vormen eerste combinatieklas wegens daling van het leerlingenaantal. Omdat ik van een school in Bergeijk kwam waar meerdere combinatieklassen waren, mocht ik hen de zegeningen van dit verschijnsel uitleggen. Uiteraard heb ik daar mijn gloeiende best op gedaan. Er waren geen vragen. Later hoorde ik: ”We konden er geen speld tussen krijgen, maar we voelden dat het niet waar kon zijn”.

De gemeenteraad besloot in 1985 dat de school aan de Parklaan opgeheven zou worden, en de school aan de Dunantstraat verbouwd zou worden tot een geïntegreerde kleuterschool/lagere school. Men verwachtte dat ten minste de helft van de leerlingen van de Parkschool naar de Schuyerschool zou gaan. Dat verliep uiteindelijk anders. Het vroegere schoolhoofd zegt daar nu over: het aantal leerlingen dat wij naar aanleiding van deze sluiting kregen, was heel beperkt. Wel namen wij meester Piet Loekemeijer, Juf Els Lennertz (handenarbeid) en Jeltje Nieuwenhuizen over. Van laatstgenoemde juf hebben we op dramatische wijze afscheid moeten nemen. Aan het eind van het schooljaar trouwde zij met een Turkse man. We mochten dat meebeleven en zagen op die dag voor het laatst een stralende bruid. Het huwelijk zou een week later in Trabzon (Turkije) bij de familie van de bruidegom worden gevierd. Door een aanrijding met een vrachtwagen die bomen vervoerde werd Jeltje, vlak voor hun bestemming in Turkije, dodelijk getroffen.

Jaarlijks werden onder lagere scholen in heel Nederland verkeerswedstrijden gehouden. In 1988 bestond ons team van groep 8 uit: Marco Steyn, Paul Rison, Saskia Rietbroek, Marie Cecile Weijermans, Berit v.d. Panne, Martijn van Hardeveld en Daniëlle Klok. Adjudant Slijpen spijkerde het team bij. Ze werden eerste van de afdeling en van het district. In de landelijke wedstrijd in Almere stonden ze na de

Groep 8 krijgt in 1988 verkeersles van de adjudant Slijpen.

De grote meneer Kaktusshow in 1988.

theorie nog eerste, maar eindigden na praktijk- en behendigheidsproeven uiteindelijk als (eervolle) derde.
In 1991 vierde de school haar 25-jarige jubileum met o.a. een voorstelling van het Rubens poppentheater.

Schooljaar 1981/1982: v.l.n.r. Kees Winter, Barend de Graaf, administratrice Marleen, Ybe de Jong, Ria Nijst en Rob Rozeboom.

Een leukere anekdote van Barend de Graaf: jaarlijks speelden rond en op Koninginnedag de lagere scholen tegen elkaar in een voetbaltoernooi. Zo ook de dr. Schuyerschool. Doorgaans eindigden we op de laatste plaats. Maar éénmaal brachten we een ”bijna sterk” team op de been, getraind door ouder Ron Goulding. Om als kleine school toch aan de vereiste 11 spelers te komen moesten we een ”kneus” opstellen. We bereikten zowaar de finale. In deze wedstrijd bleef de stand tot bijna het laatste fluitsignaal 0-0. In de laatste minuut werd nog een wanhopig schot op het vijandelijk doel gelost. De bal schampte onze ”kneus”, die wat hinderlijk in de weg stond. Hierdoor veranderde de bal van richting en kwam hij terecht in de hoek waar de keeper hem niet verwachtte. U begrijpt wie de held van de school werd.

Rond de fusie

De school kreeg eerst een jeugdiger naam: de Regenboog. Naar het schoolblad van de Vereniging, dat al lang zo heette. Maar ook met een knipoog naar de inmiddels veelkleurige samenleving in de wijk en op de school. Voor dr. Schuijer was deze naamswijziging natuurlijk niet zo leuk. Op de gevel van het gebouw is een plaquette aangebracht van een regenboog, die hier niet getoond wordt omdat er in zwart/wit amper wat van over blijft.
Kleuterschool RIN DIN DIN werd uiteindelijk gesloopt.
Het bestuur zag zich omstreeks 1994 genoodzaakt om een fusie tot stand te brengen met de Gustav Hoeferschool in Sittard. Dat lukte op het nippertje. Enkele dagen voor een wetswijziging en na schriftelijke kamervragen aan de minister kreeg het bestuur toestemming om de Regenboog aan de Gustav Hoeferschool toe te voegen als zgn. nevenlocatie. Dit ondanks het feit dat de afstand tussen beide scholen hemelsbreed 300 meter te kort was om binnen de wettelijke normen te vallen.
Doordat er op dat moment sprake was van één school verviel het directeurschap op de Regenboog. De directeur van de Gustav Hoeferschool, de heer Frans van der Rijst, werd automatisch directeur van de ”nieuwe” school. Een jaar later vond een personeelswisseling plaats tussen de heer Barend de Graaf (Geleen) en juffrouw Truus Reinders (Sittard).

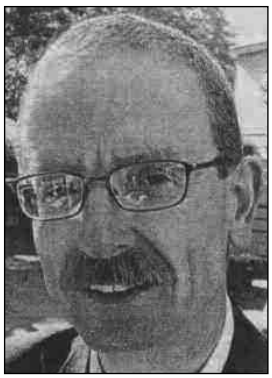

Theo Houben, directeur sinds 2005.
Bron: schoolkrant

Els Lennertz neemt afscheid.
Bron: schoolkrant

De schoolhoofden kregen steeds minder tijd voor onderwijstaken en werden meer managers. Mede daarom werd Theo Houben van buiten aangetrokken en in augustus 2005 als directeur van beide scholen aangesteld. Na de vakantie nam men nog afscheid van juf Truus Reijnders en juf Els Lennertz.
De Regenboog en de Gustav Hoeferschool in Sittard kwamen met ingang van het schooljaar 2008-2009 onder het bestuur van Focus. De protestantse school in Grevenbicht was ze al voorgegaan. Het totaal voor Focus kwam daarmee op 41 (vooral katholieke) scholen.

Beelden van de laatste jaren
Overgenomen uit een recente brochure van de school:
Door verhalen uit de Bijbel te vertellen en daarover te praten leren we de kinderen o.a. naastenliefde, respect, eerbied en behulpzaamheid. Ook ouders met andere geloofsovertuiging sturen hun kinderen naar onze school. Kinderen die in groep 4 de communie willen doen worden daarop voorbereid.
Een voorbeeld: Joerie Jeurissen deed in mei 2008 als enige uit de klas communie. De andere leerlingen waren jaloers op hem. Hij ging naar de Grote Kerk in Sittard samen met kinderen van verschillende andere scholen.
In een schoolkrant van 2009 lezen we enkele sterke punten:
kleine combinatieklassen, aandacht voor meer- en minderbegaafde kinderen en sociaal-emotionele problemen. Vanaf acht uur is er voorschoolse opvang, tussen de middag blijven alle kinderen over, en BSO Tinkeltime verzorgt de naschoolse opvang. Bovendien is er een peuterspeelzaal, het Kleine Paradijs.
In februari 2009 nam Elly Beukema afscheid. Toen bleven nog over: Kees Winter, Frans v.d. Rijst en Piet Loekemeyer.
Kees Winter toont me in 2010 een verzameling opgezette dieren, geschonken door een preparateur. De inspectie heeft zich eerst gebogen over de vraag of de school ze wel mocht accepteren. Uiteindelijk werd goedkeuring verleend onder het beding dat ze nooit naar een andere school gaan. Het is prachtig lesmateriaal.

Bronnen:
- Fotoboeken van de school
- Gemeentearchief '59-'68 van de kleuterschool, en '62-'67 over de lagere school
- Correspondentie met de heren Schuijer en Mostert

- Recente publicatie van de Regenboog
- Informatie en foto's van Boerrigter, Moerman, Pieters, de Rooij

DE NUTSSCHOOL EN DE LATERE OPENBARE BASISSCHOOL

Tijdens de industrialisatie kwamen veel niet-katholieke gezinnen naar Limburg. Doordat de katholiek gedomineerde gemeenteraden geen openbare gemeentescholen meer toelieten, kwamen er ook scholen voor "openbaar bijzonder" onderwijs. Dat waren in Limburg de Nutsscholen. In de Limburgse mijnstreken werkten socialisten, liberalen en vrijzinnig-protestanten samen om Nutsscholen op te richten. In de westelijke mijnstreek behoorden vrijzinnig-hervormde leden van de Nederlands Hervormde kerkenraad tot de initiatiefnemers voor het oprichten van de Nutsschool. De samenwerking tussen socialisten en liberalen was uniek voor Nederland, maar was hier nodig om te komen tot de oprichting van de Nutsschool. De eerste stappen werden rond 1953 gezet met een particulier kleuterschooltje aan de Potgieterlaan en een tweeklassige lagere school van het NUT in de Alberdingk Thijmlaan; beide gelegen in de wijk de Kluis. Des te verrassender is het dat het NUT als eerste al in het schooljaar 1957 /1958 een volwaardig schoolgebouw in Plan-Zuid in gebruik kon nemen. Op de hoek van de Frans Halsstraat en de Daalstraat, aan de rand van de Christus Koningparochie en niet ver van de Keutelbeek.

KLEUTERONDERWIJS IN GELEEN ZUID

Bestuursleden van het eerste uur van de "Stichting tot bevordering van verantwoord kleuteronderwijs in Geleen" waren de heer De Vries en de dames Van Heerden, V.d. Torren, Luyt, en Van Steenis. De kleuterleidster was Houkje de Vries-Kuperus. Het kleuterschooltje is ook nog korte tijd in de Alberdingk Thijmlaan geweest, maar kreeg in oktober 1957 twee lokalen van de lagere school aan de Frans Halsstraat ter beschikking zolang de lagere school die lokalen niet nodig had. Hoe lang zou dat zijn? In 1959 kende de lagere school al de volledige opbouw van eerste tot en met zesde klas, maar men had nog niet alle lokalen nodig. Pas in 1965 werd de bouw van een permanente houten kleuterschool aan Ruysdaellaan 6 aangevraagd. Maar in de zomer van 1966 verhuisden de protestantse leerlingen van Ruysdaellaan 4 naar de lagere school aan de Dunantstraat en kwam het semi-permanente gebouw vrij voor de "neutrale kleuters".

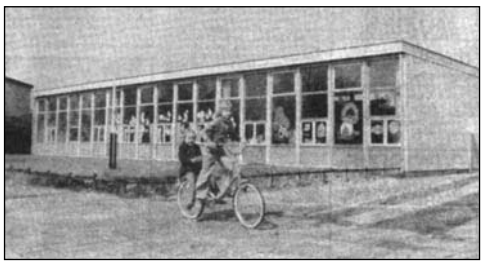

De kleuters kwamen in 1966 naar Ruysdaellaan 4. *Krantenfoto uit 1978*

Voor het verdere verloop hebben we contact gezocht met de familie Moens.

Hun oudste zoon ging in het schooljaar 1972-1973 naar de kleuterschool. Zijn moeder volgde hem als contactpersoon van de oudercommissie. Zijn vader trad later toe tot het bestuur, toen nog onder leiding van Ger Beekhuis. Frits Moens heeft later ”het licht uitgedaan” in de Nutsschool.
In april 1980 werd de notariële akte ondertekend waarbij bestuur, personeel en inventaris van de kleuterschool overgedragen werden aan de Nutsschool. De kleuters waren vanaf dat moment dus NUT’s kleuters. Eind 1980 waren de lokalen rijp voor de sloop en verleende de gemeenteraad toestemming tot plaatsing van een houten lokaal (type Units Bouw Mobiel Uden) naast de Nutsschool. De kleuters gingen hier in januari 1981 in. Hoe het verderging, leest u verderop onder ”de overgang naar een openbare school”.

DE NUTSSCHOOL

Mensen van het eerste uur waren hier dr. J. van Steenis, de heer Le Rütte, mevrouw Beaujon en mevrouw Antoinette Bakker. De heer L. Janssen was in september 1955 het eerste hoofd van de school bestaande uit een tweede en een derde klas. Het jaar daarop kwamen de eerste en vierde klas erbij en verhuisde men naar de leegstaande protestantse Graalhuishoudschool tegenover station Geleen-Lutterade. Intussen hadden besprekingen met de gemeente plaatsgevonden en kon een nieuwe lagere school gebouwd worden op de hoek Daalstraat-Frans Halsstraat.

Hr. Jansen legt de eerste steen.

De nieuwe school was een ontwerp van architect Van de Waals. De Bredase Beton en Aanneming Mij bouwde de school voor ruim twee ton. Op 12 maart 1957 werd de eerste steen gelegd door de heer L. Janssen.

In 1957 werd de heer J.A. Leenards als hoofd benoemd. Hij weet zich te herinneren dat zijn beginperiode in Geleen niet gemakkelijk was. Mijnheer pastoor hield zijn beminde gelovigen voor, dat het niet verstandig was kinderen naar de Nutsschool te laten gaan, omdat daar mensen van de vrijmetselarij zaten en het niet gewenst was, dat een kind met hen in contact kwam. Binnen een week werden enige pas aangemelde kinderen weer afgemeld van zijn school. Ook werd de school in die periode niet al te positief door de gemeente benaderd. Hierdoor ontstond er wel een hechte band tussen ouders en de school. De heer Leenards voelde zich aangetrokken tot het Daltononderwijs. Hij wilde deze principes, waarvan het dragen van eigen

Het logo in 1957.

verantwoordelijkheid en het zelfstandig handelen van kinderen een grote rol spelen, op zijn school van toepassing laten zijn.

Op 16 december 1957 werd de nieuwbouw van de (35e) Nutsschool geopend door de heer Schröder, algemeen secretaris van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen. De school telde toen al 140 leerlingen die verdeeld waren over 4 klassen. In 1958 kwam er een vijfde klas bij en weer een jaar later een zesde klas. Zo was de Nutsschool in vier jaar tijd uitgegroeid tot een ”neutrale” lagere school met een volledige bezetting.
Bij de Schuyerschool is het defilé op Koninginnedag al ter sprake gekomen. De Nutsschool zette al in 1958 haar beste beentjes voor met een levend schilderij geïnspireerd door de ballerina’s van de Franse schilder Edgar Degas.

De Nutsschool in 1960.

Uitbeelding tijdens Koninginnedag 1958.

Eind 1969 gaf de gemeenteraad toestemming voor de aanstelling van een zevende leerkracht. Deze zou gebruik kunnen maken van een lokaal op Ruysdaellaan 4a, waar in de periode 1964-1968 protestantse kleuters hadden gezeten. Nadien is het gebouwtje blijkbaar eigendom van het Rode Kruis geworden. Maar het zou tot februari 1971 duren voor verwarming, bestrating e.d. gereed waren en het lokaal gebruikt kon worden. Het medegebruik door het Rode Kruis leverde aanvankelijk nog problemen op.
In 1972 verzocht het bestuur de heer Luuk Scholten, onderwijzer aan de zesde klas, het hoofdschap tijdelijk waar te nemen. In 1975 werd hij definitief als hoofd van de school benoemd.

Team 1964 -1965. Van links naar rechts: Boven: dhr Nemet, dhr. N.N., dhr. Nico van Dam. Onder: mevr. N.N., dhr Leenards, mevr. De Boer.

Team 1973. Van links naar rechts: Lies Pijls, Marlou Reitsma, J.A.L. Leenards, Lies Lauwen, Marie-José Leunissen, Leonie de Kunde, Luuk Scholten, Jan Gouders (muziek), Frans Kok.

Anekdote van de heer Moens uit het midden van de jaren zeventig: in de hal van de Nutsschool was een wandschildering aangebracht. Op enig moment is daar overheen geschilderd. Toen men de kunstenaar daarvan op de hoogte bracht, kreeg men een rechtszaak aan de broek. Die zaak is uiteindelijk gewonnen door de school omdat het kunstwerk verdwenen was en dus geen vergoeding voor beschadiging vastgesteld of toegekend kon worden.
Na school konden de leerlingen o.l.v. Luuk Scholten (zelf een enthousiast schaker) schaken. In 1976 werd de zesde klas zelfs derde bij het Limburgs Kampioenschap.

In het voorjaar van 1978 werd de school in rouw gedompeld door het overlijden van de onderwijzer van de vijfde klas, de heer Frans Kock. In augustus 1978 werd het experiment lezen in niveaugroepen opgestart. De eerste leesmoeders deden hun intrede op school en door hun hulp kon het experiment een groot succes worden.

Schaken in 1973 met Luuk Scholten.

In 1980 veranderde de naam van de school in ”Nutsschool de Daalhoek”.
Ook de Daalhoek kreeg te maken met teruggang van het aantal leerlingen, zij het minder dan op andere scholen. Dit is te verklaren doordat het opkomstpercentage uit de achterban toenam. Even dreigde er een leerkracht ontslagen te moeten worden, maar tijdens de arbitragezaak bleek dat er na de vakantie weer voldoende leerlingen zouden zijn.

De overgang naar het openbaar onderwijs
Wat waren de beweegredenen om van een Nutsschool over te gaan naar een openbare school? De Maatschappij het NUT was landelijk op zijn retour. Hans Bigot beschikte als laatste voorzitter van departement Geleen over nog maar weinig draagvlak.
De laatste tijd kwamen er vrij veel kinderen van Jehovagetuigen naar de Nutsschool. De bestuurssamenstelling, en daarmee het karakter van de school, zou daardoor zomaar een heel andere kant op kunnen gaan. In de Daalhoek werd

immers neutraal onderwijs gegeven, zonder levensbeschouwelijke grondslag. De overgang naar openbaar onderwijs lag dus voor de hand. Op de opheffingsvergadering kwamen slechts weinig ouders opdagen. En van de landelijke organisatie kwam helemaal geen respons, om de eenvoudige reden dat het NUT verzuimd had haar verhuizing en nieuwe adres door te geven aan het departement Geleen. Maar de leerkrachten en het merendeel van de (wel actieve) ouders reageerde positief op de voorgenomen overgang.

Aan de uitvoering bleken veel haken en ogen te zitten. Zo moesten alle verplichtingen overgenomen worden door de gemeente. Schoolgebouwen moesten formeel buiten gebruik gesteld worden en het hoofd en de leerkrachten moesten ontslagen worden. Zij konden slechts de wens uitspreken in aanmerking te komen voor een baan op de nieuwe school. Mogelijk zouden ook de arbeidsvoorwaarden veranderen. En B&W en de raad moesten zich ook buigen over taken en werkwijze van een bestuurscommissie. In september 1981 werd besloten dat het college de openbare school tijdens een overgangsperiode rechtstreeks zou besturen en informeel overleg zou voeren met een voorlopige commissie. Op 27 april 1982 stemde de gemeenteraad in met de vorming van een openbare lagere school. De heer Scholten werd aangesteld als hoofd van het team dat verder bestond uit Frans Walkowiak, Leonie de Kunder, mevrouw Linkens-Brouwers, Klaas Hofstede, Wim Smeets en Willy de Jong-van Doorn; allen afkomstig van de Nutsschool.

De overgang van de kleuterschool naar het openbare onderwijs was nog moeilijker. Er zouden niet genoeg kleuters zijn voor de oprichting van een ”nieuwe” school. In februari 1982 zocht het bestuur van de kleuterschool (voorzitter de heer Moens en secretaris de heer Lucas) zijn heil bij de Koningin. We tonen de brief waarin Hare Majesteit uitkomst bracht. Op 7 april 1983 stemde de gemeenteraad ook in met de oprichting van een openbare kleuterschool en de overname van het personeel (mevrouw Koudijs-Sants als hoofdleidster, mevrouw Kleyn-Stoffers en mejuffrouw Busio).
Vermeldenswaard is nog dat oud-leerling en muzikant René Shuman in 1982 voor ”een volle zaal” optrad.

Belanghebbende

WIJ BEATRIX, BIJ DE GRATIE GODS,
KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van
4 september 1982
nr.13

houdende verlaging van
het voor schoolstichting
wettelijk vereiste aantal
kleuters

Op de voordracht van de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen, A.J. Hermes, van 26 augustus 1982, nr. 652.447, directie Kleuteronderwijs en Lager Onderwijs;

Gezien het advies van de Onderwijsraad van 1 juni 1982 nr. OR III/12306 KI, alsmede het rapport van de inspecteur van het kleuter- en lager onderwijs in de inspectie Valkenburg aan de Geul van 2 april 1982;

Gelet op artikel 10, tweede lid, juncto artikel 9, tweede lid, der Kleuteronderwijswet;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

ten behoeve van de stichting van een openbare kleuterschool te Geleen het aantal kleuters in de leeftijd van vier tot zes jaar, als bedoeld in artikel 9, tweede lid, van voornoemde wet, op 30 te stellen.

Onze minister van onderwijs en wetenschappen is belast met de uitvoering van dit besluit.

Lage Vuursche, 4 september 1982,
(get.) B E A T R I X

De staatssecretaris van
onderwijs en wetenschappen,
(get.) A.J. Hermes

Voor afschrift,
de chef Tekstverwerking
en Reprografie,
(A. Braam)

Verzoek aan de Koningin in 1982.
Bron: archief gemeente Geleen

Het team in 1984. Van links naar rechts: Boven: Luuk Scholten (directeur, groep 8), Joke Kandijs (hoofdleidster), Wim Smeets (leerkracht groep 7), Frans Walkowiak (leerkracht groep 5). Midden: Lily Linkens (leerkracht groep 4), Jeanine Senden (leerkracht kleutergroep 1), Leonie de Kunde (leerkracht groep 3). Onder: Lia Weeda (stagiaire), Klaas Hofstede (leerkracht groep 6), Evelien Busio (leerkracht kleutergroep).

Het zou ook tot april 1983 duren voordat alles geregeld was om te komen tot een openbare school. En enkele jaren geleden moest Frits Moens er nog eens aan te pas komen omdat het eigendom van het gebouw nooit overgedragen was aan de openbare school. Dus werd in de 21e eeuw alsnog een overdrachtsakte opgemaakt.

Van Basisschool de Daalhoek naar de Duizendpoot

Per 1 augustus 1985 ontstond door de samenvoeging van kleuter- en lager onderwijs de openbare basisschool De Daalhoek. Luuk Scholten en Frans Walkowiak waren respectievelijk de eerste directeur en adjunct-directeur van OBS De Daalhoek. Er werd niet meer over zes klassen gesproken, maar over acht groepen in een onder-, midden- en bovenbouw. In het schooljaar 1987-1988 was een ingrijpende renovatie van het gebouw noodzakelijk. Tijdens de verbouwing werd een tijdelijk onderdak gevonden in de voormalige MAVO Don Bosco aan de Burgemeester Lemmensstraat. De school aan de Frans Halsstraat kreeg een behoorlijke facelift en werd in september 1988 officieel heropend door burgemeester Lurvink. In 1991 kwam politica Ria Oomen op bezoek.
In 1995 werd het 40-jarig jubileum van de school gevierd. En in 1996 vierde directeur Luuk Schols zijn 25-jarige jubileum.

Omdat ook in onderwijsland niet aan schaalvergroting viel te ontkomen, volgde er in augustus 1997 een fusie met de Geleense protestants-christelijke Oleanderschool. De nieuwe OBS ”De Duizendpoot” was geboren met een locatie-Zuid op de hoek Daalstraat - Frans Halsstraat. Sinds 2001 is de Duizendpoot ondergebracht in de stichting ProoSes (Primair Openbaar Onderwijs en Samenwerking), een stichting die de negen openbare basisscholen in de regio beheert.

Als sfeermoment van 2009 hebben we C2C gekozen. Wat voor klas of groep is dat? Nee, het is de schrijfwijze van Niek en Stijn uit groep 8 voor ”cradle to cradle”.

De hele bups in 1995.

Het team in 1996. Van links naar rechts: Boven: Annet Koster-Hermanns), Luuk Scholten, Yvette Royakkers, Wim Smeets, Frans Walkowiak. Midden: Jeanine Senden, Stagiaire, Jolanda Klein-Stoffers, Daniëlle Hautvast, Lia Weeda. Onder: Yvonne Leunissen, Stagiaire.

Dat gaat vooral over duurzaam ontwerpen, zoals hun maquette van de school van de toekomst. Met veel lichtinval, zonnepanelen, een warmtepomp. Op het dak van gras kan gespeeld worden en 's zomers kan het opengedraaid worden. Vera uit groep 5 toont een damestasje dat uit afvalplastic gemaakt is. Op het elektronische schoolbord worden beelden getoond van broeikasgassen, ijsberen op smeltende schotsen, en

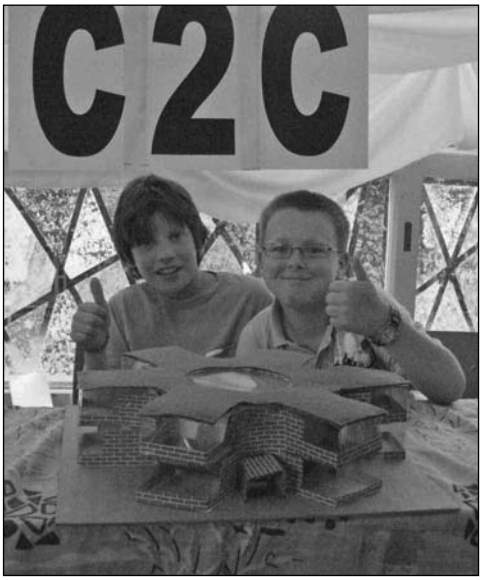

Niek Kleuskens en Stijn Peeters bij de open dag in 2009. Foto: John Stork

Vera Kleuskens met vlechtwerk van plastic afval. Foto: John Stork

watersnood in ontwikkelingslanden. Elders zien we een soort spin, die gedachten in beeld brengt over het schoolgebeuren. Zo kunnen de kinderen gedachten lezen en vasthouden. Tjonge, komen ze ook nog toe aan rekenen en schrijven?

In juli 2009 is het feest, omdat juffrouw Lia Weeda 25 jaar aan de school verbonden is. Hoe gaan we dat vieren? Haar antwoord: als de kinderen het leuk vinden is het voor mij geslaagd. Omdat ze veel van kunst en creativiteit houdt, is de Kunstkaravaan uitgenodigd. ”Rijdende” kunstenaars gaan in een week aan de slag met alle groepen. Meest in het oog springend: een kunstwerk op een tot dan akelig kale buitenmuur. De vele benen stellen de 1000-poot voor. En omdat juf ”iets met doosjes” heeft hebben alle kinderen een doosje gemaakt, waarna ze allemaal zijn samengevoegd tot een doosjeskunstwerk.

Muurschildering van ”duizend poten”. *Foto: John Stork*

Bronvermelding:

- 1955 - 1995: jubileumboek Nutsschool - 40 jaar - De Daalhoek
- Foto-archief van OBS De Duizendpoot, locatie Zuid
- Gemeentedossiers:
kleuterschool 1952-1968 en 1978-1983
lagere school 1969-1979

OPTELLEN EN AFTREKKEN

We sluiten de uitgebreide informatie over het kleuter- en lager onderwijs af met een samenvatting en enkele sommen. In de loop van de tijd zijn in totaal 17 schoolgebouwen neergezet met in totaal ca. 58 leslokalen. Nu zijn er nu nog maar 4 basisscholen over; of in termen van vroeger 8 scholen.

In het Stadsdeelplan 2009-2012 m.b.t. Oostelijk Geleen zien we dat in 2007 nog 609 kinderen naar school gingen in Plan-Zuid. De prognose voor 2015 is een verdere daling naar 542 leerlingen. Met vooral in het protestants-christelijk onderwijs nog maar kleine groepen.
Op de drie andere scholen zaten in in 2007 in elke klas gemiddeld 20 leerlingen.
Het totale aantal is verrassend hoog voor de huidige tijd en voor een wijk die meer dan elders vergrijsd is. Een mogelijke verklaring is dat het openbaar onderwijs en 't Kempke (tegen de rand van de wijk gelegen) vrij veel kinderen van buiten Plan-Zuid aantrekken.

Gegevens over het totale aantal scholieren in de beginperiode hebben we niet teruggevonden in de archieven van de gemeente. Waarschijnlijk was de planning van het te verwachten aantal leerlingen destijds vooral een zaak van de diverse schoolbesturen. In de verslagen van de Commissie Onderwijs, Personeel & Sociale Zaken over de jaren 1968 tot 1972 duiken wel telkens knelpunten op. Zoals over 't Stepke in 1969: *het zou in deze tijd toch niet meer moeten kunnen dat er zulke monsterklassen zijn*. En in het schooljaar 1971-1972 kreeg de Koppelberg een extra eerste klas.
Het vaststellen hoeveel lokalen nodig zouden zijn was geen eenvoudige zaak. Op de dag dat 't Kempke openging was de school al vol. Een inhaalslag waarbij scholen buiten Plan-Zuid veren moesten laten. Nauwelijks een jaar later opende de Sjteinakker haar deuren. De groei van die school was meer gebaseerd op de autonome groei in dit gebied. Iets soortgelijks gebeurde bij 't Stepke dat na twee jaren al 220 leerlingen had. Dus opende de Koppelberg haar deuren. Drie jaar later had deze school acht leerkrachten en 230 scholieren.

Omstreeks 1973 bereikte het totale aantal schoolgaande kinderen in Plan-Zuid waarschijnlijk zijn top. De lagere scholen in de Verrijzenisparochie hadden samen nog 325 leerlingen, de Koppelberg 230, en 't Stepke zat waarschijnlijk ook nog vol. Het aantal kinderen op de Nutsschool was door de jaren heen stabiel en hoog. Bij de Schuyerschool was de daling toen al ingezet. Gecombineerd met globale informatie over het kleuteronderwijs komen we tot de schatting dat in 1973 ca 1300 kinderen "basisonderwijs" volgden.

RK Basisschool Verrijzenisparochie

No	Type	Naam	Lokalen	Van - tot
1.	Kleuter	Gen Hoafke (1)	3	1963 - 1977
2.	LO	't Kempke	6 + 2	1964 - HEDEN
3.	LO	Sjteinakker	6+1	1965 - 1985
4.	Kleuter	Gen Hoafke (2)	3+1	1968 - 1985

RK Basisschool Van Arsparochie

No	Type	Naam	Lokalen	Van - tot
1.	Kleuter	't Woelhuis	2?	1965 - 1974
2.	LO	't Stepke	6	1966 - 1983
3.	Kleuter	't Rakkertje	2	1968 - 1974
4.	LO	Koppelberg 1	2	1968 - 1971
5.	LO	Koppelberg 2	6+2	1971 - 1983
6.	Kleuter	't Woelhuis 2	3+1	1974 - HEDEN
7.	LO	Koppelberg 3	6	1983 - HEDEN

Prot. Christelijke basisschool

No	Type	Naam	Lokalen	Van - tot
1.	LO	Dep. Parkschool	3	1963 - 1966
2.	Kleuter	Dep. Parkschool	1	1964 - 1968
3.	LO	Schuyer / Regenboog	6+1	1966 - HEDEN
4.	Kleuter	RinDinDin	2	1968 - 1985

Openbare basisschool

No	Type	Naam	Lokalen	Van - tot
1.	LO	Nuts / Daalhoek	6	1958 - HEDEN
2.	Kleuter	Div. lokaties	2	1957 - HEDEN

SINT-MICHIEL / HET GRAAF HUYN COLLEGE

Er is heel veel informatie over "het lyceum" in jubileumuitgaven, het fotoarchief van de school, gemeentearchieven e.a. Er volgt een korte weergave over deze school, waarvan de invloed zich tot ver buiten Geleen-Zuid uitstrekt. Naast alle bouwactiviteiten wordt vooral de sfeer belicht. Het is leuk om te zien hoe maatschappelijke veranderingen in al die jaren ook (of juist) op school terug te vinden zijn.

De voorgeschiedenis
In het Hubertushuis aan de Pieterstraat in Oud-Geleen start op 24 januari 1944 een dependance van het Bisschoppelijk College St.-Jozef uit Sittard. Op 22 september 1947 wordt deze dependance zelfstandig en gaat met 140 leerlingen verder als de RK HBS Sint-Michiel. In 1953 geeft Mgr. Hanssen de goedkeuring aan het sensa-

tionele/vooruitstrevende verzoek van het schoolbestuur om meisjes op de school toe te laten. In 1959 krijgt de school een gymnasiumafdeling en verandert de naam in *Sint-Michiellyceum*.

Jan van den Berg kan zich de beginperiode nog goed herinneren. Het eerste jaar werd nog druk aangebouwd en was het behelpen. Er waren nog geen lokalen voor scheikunde en tekenen, geen fietsenstallingen en geen toiletten voor de leerlingen. De gymlessen werden bij slecht weer gegeven in het toneelzaaltje van het Hubertushuis; stoelen en banken werden eerst aan de kant geschoven en oefentoestellen werden danig gemist. Als het weer het maar enigszins toeliet gingen de gymdocenten, vader en zoon Wauben, naar het voetbalveld van Quick en de sintelbaan eromheen (het latere sportcomplex in het burgemeester Damenpark). De sportdag was jaarlijks een hoogtepunt. Eerst een gezamenlijke mis in de kerk in Oud-Geleen, daarna een uitgebreide Limburgse koffietafel in het Hubertushuis en uiteindelijk de strijd tussen de klassen onderling in sporten zoals voetbal, handbal en atletiek.
De sfeer was in de naoorlogse jaren sober en ook erg rooms. Zo verzorgde moderator Van Bommel op bepaalde zondagen bezinningsmomenten in het voormalige klooster Abshoven in Munstergeleen. De leerlingen kwamen daar op de fiets naar toe en hen werd voorgehouden hoe zij als voorbeeldige gelovigen door het leven dienden te gaan.
Beroepenvoorlichting kreeg ook veel aandacht, zoals tijdens een excursie naar cokesfabriek Maurits en het SBB. Jan van den Berg zijn daarbij vooral bijgebleven het vullen van de batterijovens met fijnkool, het uitstoten van de gloeiende aaneen gekitte cokesmassa en vervolgens het blussen met water onder enorme stoomvorming. Op het SBB maakte vooral de vloeibare lucht bij min. 180°C indruk. Een daarmee gekoelde rubberen bal werd als glas en spatte bij het vallen als een kerstbal uiteen.

Schoolgebouw in Oud-Geleen.

Nieuwbouw in Geleen-Zuid
In november 1956 krijgt men toestemming van het ministerie om een fraaie nieuwe school voor zestien klassen te bouwen. Aannemersbedrijf N.V. Te Pas uit Enschede komt als goedkoopste uit de bus, met als ontwerper architectenbureau Taen en Nix uit Utrecht. In oktober 1958 gaat de eerste spade de grond in. De heer A. Scheepers is dan opzichter bij de aannemer. Hij heeft unieke foto's gemaakt van de bouw maar ook van de omgeving, waarvoor hij op het dak en in de bouwkraan geklommen is.

Links voor staat architect Taen, v.l.n.r. omgeven door opzichter Scheepers, hoofd-uitvoerder V. Veen en uitvoerder Moes. Rechts pastoor Wermeling, middenvoor leden van het bouwbestuur. Foto: dhr. Scheepers

Opname uit de bouwkraan, kijkend richting Stammenderbos. Foto: dhr. Scheepers

Fundering van de "mediatheek". Tussen de school en de kerk in Neerbeek is alles nog groen. Foto: dhr. Scheepers

In september 1960 wordt het nieuwe schoolgebouw in gebruik genomen, midden in een landelijke omgeving aan de Jos Klijnenlaan. Onder het toeziende oog van rector dr. W. Janssen beginnen naar schatting 400 leerlingen aan de lessen. Op 21 augustus 1962 komt hij met zijn echtgenote om het leven bij een auto-ongeluk. Hij wordt op 1 januari 1963 opgevolgd door de heer M. de Leij.
Aan de aankleding van het complex is maar liefst 350.000 gulden uitgegeven. Alles bij elkaar een fraai geheel.

Gebouwen naderen hun voltooiing.

Inzegening door bisschop Moors op 10 januari 1961.

Klas 1d schooljaar 1960/1961. Rechts Frans Douven, klasseleraar en docent aardrijkskunde.

Aanvankelijk zijn er vooral voor de exacte vakken te weinig docenten. Daarom geven ingenieurs van de Staatsmijnen op zaterdag les en een beginnende huisarts springt bij; niet zo vreemd want zijn inkomen is nog minder dan het minimumloon en biologie ligt in de buurt van zijn eigen vak. Als zijn praktijk groeit, verdwijnt hij weer. Van enig ontzien of enige begeleiding van alle nieuwe jonge docenten is in die tijd nog geen sprake.
Vanaf het begin zijn er al twee meisjes op school. Dat is vooral wennen voor de jongens, die veelal instromen van jongensscholen. Later komt er ”gemengd” seksuele voorlichting in de lagere klassen. Lange technische uiteenzettingen door de biologieleraar-arts, waarover in de godsdienstles verder wordt gepraat.

Discipline is erg belangrijk in deze periode. Enkele voorbeelden: een stiltegebod als de leerlingen zich van het ene naar het andere lokaal begeven. Een minuut te laat? Jammer dan, een briefje halen en de volgende dag een half uur eerder melden. Ook baard- en snorgroei blijven lange tijd gereglementeerd. Elke schooldag begint met een kort gebed; soms ook handig voor de leraar om de klas stil te krijgen.
Vanaf augustus 1964 zit men ”met bord en servet in de klas”. Dat betekent dat de docent en de leerlingen van het vierde lesuur gezamenlijk lunchen in het klaslokaal. In 1973 wordt dit weer afgeschaft, omdat men bij mooi weer liever buiten luncht.
Het schoolteam zaalhandbal jongens worden midden jaren zestig drie jaar achtereen nationaal kampioen voor middelbare scholen. Dit succes zal later nog vaak herhaald worden.

De uitbreiding van het hoofdgebouw, het S-gebouw, en de Havo komt erbij
Het aantal leerlingen stijgt zo snel dat in september 1965 een dependance gestart wordt in het gebouw van het voormalige Theresiacollege van de Paters Carmelieten aan de Rijksweg-Noord. De dependance gaat vanaf 1968 verder als het Albert Schweitzer Atheneum (A.S.A.). Het aantal leerlingen van St.-Michiel werd zo doelbewust teruggebracht van ca 1200 tot 930. Nochtans wordt daar in november 1969 een uitbreiding in gebruik genomen Bij de invoering van de Mammoetwet in 1968 verandert de naam in *Scholengemeenschap Sint Michiel*, met een 1-jarige brugklas, gymnasium, atheneum en havo.

Gymnasiale provo’s doen vaak geringschattend over de hbs’ers met als gevolg knokpartijen in de fietsenstalling en de garderobe. Voor danslessen voor de vierdeklassers moeten aanvankelijk meisjes van de mms uit Sittard ”geïmporteerd” worden; zeer in trek vanwege de nieuwigheid en hun maniertjes. De vijfde klassen gaan op Aswoensdag ’s morgens om half negen naar het retraitehuis in Spaubeek. Door de leerlingen ook wel het gevang genoemd, waar ze zich uitgehoord voelen over zeer intieme zaken. Op het menu: oud brood en wortelstamp.

In 1970 begint Trude Jansen als tekenlerares; de tweede lerares tussen zeventig mannen. Dat is eigenlijk best leuk. Als ze ’s ochtends een tussenuur heeft, gaat ze even naar huis, want ze woont om de hoek. Maar elke keer als ze de school uitloopt, roept er wel een leraar: ”Trude ga je de bedden opmaken?” Een beetje flauw.

Uitbreiding met het S-gebouw; links de (openbare) sporthal.

In 1971 worden de laatste examens van de hbs en de eerste van de havo afgenomen. Voor het atheneum is dat een jaar later. In september 1971 wordt het

semi-permanente S-gebouw in gebruik genomen. Er zijn dan weer 1350 leerlingen. Dit gebouw zal tot juli 1991 in gebruik blijven. Vele zweetdruppels van leerlingen en docenten zijn daar op zomerse dagen achtergebleven. Op de foto op pagina 171 ziet u op de voorgrond de openbare sporthal, daarnaast het S-gebouw en daarachter de oudere delen van de school.

Kunstwerk van Gène Eggen.
Foto: Ton Wolters

In juli 1971 wordt vóór de school een beeld van Gène Eggen geplaatst, een cadeau van de Gemeente Geleen. Het kunstwerk is uit een blok kalksteen met een gewicht van 9 ton gehakt en is bijna drie meter hoog. Aan twee zijden zitten leerlingen laag op de schoolladder. Op de derde zijde staat een leerling op de bovenste sport (examenjaar), omhoogkijkend naar zijn verdere ontwikkeling elders. Ogen, neus en mond zijn telkens met een enkele lijn weergegeven. Op die manier kan elke student zichzelf hierin herkennen. Uit de vierde zijde is een plant gehakt, symbool voor de groei en bloei van de jeugd en het onderwijs.

In 1972 is het aantal leerlingen weer opgelopen tot 1700 en wordt opnieuw een dependance opgestart aan de Kinskystraat in Stein-Nieuwdorp. Deze school wordt een jaar later zelfstandig en gaat verder onder de naam S.G. Groenewald.
De periode eind jaren zestig begin zeventiger jaren is de tijd van de bezetting van het Maagdenhuis. Het maatschappelijk engagement vinden we ook terug op St.-Michiel. Veel nieuwe, jonge leraren, langharig, met Woodstock nog in de benen en het Rode Boekje van Mao in het hoofd. Op St.-Michiel vinden in 1970 en 1971 ook leerlingenacties plaats. In 1972 worden schaduwverkiezingen van de landelijke politiek gehouden en er wordt actie gevoerd tegen de realisering van de oostelijke randweg, die door het gebied Daniken zou worden aangelegd.
In 1973 worden de lessen op zaterdag afgeschaft en vinden de laatste examens gymnasium oude stijl plaats. In die tijd wordt ook de leerlingeningang verplaatst. De Van Akenstraat is al te druk en een massale stroom leerlingen (1700) wordt te gevaarlijk. Men gaat voortaan achter de sporthal en het zwembad om.
Verschillen in geloof blijven de gemoederen bezig houden. Bij gemengde verkering, verloving of huwelijk kan een leraar ontslagen worden. En hij mag ook niet neutraal (niet-kerkelijk) georganiseerd zijn. Een dozijn Nederlands-hervormde leerlingen ”mag” met dominee Odé de bijbel doorploegen, terwijl de katholieken ondertussen een maatschappijleerachtige les krijgen over interessante onderwerpen als euthanasie en abortus.

De actiegroep ”Anti grijs” is een klein clubje dat de grauwe betonnen muren van de kantine vrolijk beschildert met ontwerpen die door de rector zijn goedgekeurd. Kijk aan; voorloper van de graffiti.

In maart 1974 wordt de soos geopend. Een soort café in de voormalige fietsenkelder, elke vrijdag geopend na het zesde uur. Geleid en bezocht door leerlingen van de bovenbouw (vanaf de vierde klas). Heerlijk ouwehoeren, overvol, vaak tot zes uur ’s avonds. Er komen ook feesten met een Dj die ouderwets goede rockmuziek draait, met minimaal 200 Watt aan versterkers. Dit zal duren tot 1992, het jaar waarin strengere regels gesteld worden. Daarna komen er op vrijdagmiddag minder leerlingen en praktisch geen docenten meer. Schoolfeesten trekken ook dan nog altijd 150 tot 200 leerlingen.

Balsporten, en met name handbal, spelen nog altijd een belangrijke rol. Tussen 1970 en 1977 zijn de jongens herhaaldelijk Limburgs schoolkampioen handbal. Vervolgens zal het tot 1997 duren voor de jongens weer eens Nederlands kampioen schoolhandbal worden.
Handbal is overigens niet voor iedereen een genoegen. Het schoolhandbalteam moet automatismen oefenen. De leraar wijst een ”vrijwilliger” als doelman aan die dan lijf en leden tracht te beschermen tegen de kanonskogels die afgevuurd worden.
De meisjes hebben ook veel goud veroverd. In de periode 1975 tot 1981 worden ze herhaaldelijk Nederlands kampioen handbal. In 1997 eindigen ze zelfs als derde op het EK handbal. De meisjes worden ook meermaals Limburgs kampioen softbal. Ook bij kogelstoten zijn de meiden van St.-Michiel vaak favoriet.

Terug naar 1975, een jaar waarover een leerling het volgende zegt: *een enorme lichtflits gevolgd door een knal, die menige schoolruit vernielt. We worden naar huis gestuurd. Later begrijpen we pas de grote gevolgen van de explosie van de naftakraker.*

Op 7 november 1975 werden de aangrenzende woonwijken van het chemieterrein, dus ook Geleen-Zuid, in de loop van de ochtend, geconfronteerd met de explosie van NAK 2.
Veel mensen weten ook nu nog waar men toen was. Nadat het besef van de omvang van deze explosie bij de mensen bekend werd, rees bij de bewoners de vraag wat er was gebeurd met hun familieleden, vrienden en bekenden werkzaam op het chemieterrein. En hoe was het in de wijk? Waren thuis ruiten gesneuveld? Waren de kinderen nog veilig op school? Door de grote onzekerheid raakte de telefooncentrale al snel overbelast.
Uiteindelijk heeft het gebeurde onder de werkenden op het chemieterrein, naast de vele gewonden, een onherstelbaar verlies van 14 mensenlevens opgeëist.

Rond 1976 zet de krimp van het aantal leerlingen in. In september 1978 wordt de mediatheek geopend. Weinig later komen er computerlessen voor vrijwilligers. Met een Commodore 64 en Basic waarmee slechts enkele simpele programmaatjes te maken zijn. Als rector De Ley met pensioen gaat, wordt er een commissie gevormd bestaande uit leden van het schoolbestuur en leraren. Er is maanden over de opvolging gepraat. Als vervolgens een kandidaat van buiten voorgedragen wordt, ontstaat grote commotie in het lerarencorps. Uiteindelijk trekt de kandidaat zich terug en kan de ”eigen” docent Schreurs in augustus 1980 als opvolger benoemd worden. Hij komt aan het hoofd van een school met 1220 leerlingen. Zijn observatie: de grote inbreng van de docenten zou beter geregeld en vastgelegd moeten worden.

De meisjes zijn inmiddels in aantal nog maar licht in de minderheid, maar op ca. 70 docenten zijn nog steeds slechts enkele docenten vrouwelijk. Dus zijn er nauwelijks vrouwelijke identificatiefiguren en vertrouwenspersonen. De ”Meidengroep” doet in 1981/1982 van zich spreken. Vooral meiden van de vierde atheneumklassen vinden dat de gelijke behandeling slechts schijn is. Het grootste probleem hebben ze met leraren lichamelijke opvoeding, die gemengde gymnastiek ongewenst vinden (en voetbal is natuurlijk alleen voor jongens). Maar het gaat verder: in de B-vakken geven leraren volgens de meiden bij magere resultaten sneller een negatief advies dan bij jongens. En bij biologie willen ze meer en anders geaarde aandacht voor het thema seksualiteit.
Enige leraressen sluiten zich aan. Trude Jansen vertelt dat ze ook eens gevraagd wordt op een bijeenkomst van de meidengroep in de mediatheek. *”Daar leg ik uit dat ik kostwinner was toen we pas getrouwd waren en mijn man nog niet was afgestudeerd. Hoe deed je dat dan met het geld, vraagt men. Nou dat gaf ik gewoon aan mijn man, hij ging over de financiën, daar heb je een man voor. Een golf van afgrijzen gaat door de groep, en ik word nooit meer gevraagd.”*

Het dalende aantal geboortes wierp ook in Geleen (in 1978 nog geen 40% van de geboortes in 1963) zijn schaduw vooruit. In de eerste helft van de 80-er jaren werden bezuinigingen op salarissen, lerarenuren en taakuren voelbaar. Vooral kleine scholen kwamen in de knel. Dit leidde in 1985 en 1986 tot een aantal grote fusies binnen het Geleense voortgezet onderwijs. In 1985 fuseerden Mavo Sint-Jan (Bernhardstraat) met het ASA. De protestantse Maurits Mavo had ook al fusiebesprekingen met ASA gevoerd, dat zich etaleerde als de meest protestantsvriendelijke middelbare school. Maar de r.-k koepelorganisatie in Limburg had dat geblokkeerd. In Den Haag werkte dat als een boemerang: de Mavo zou in de knel komen en Sint-Michiel werd ”gedwongen” met de Maurits Mavo te fuseren. Eerst gingen Mavo Don Bosco (Lindenheuvel) en LHNO-LTS-LEAO-IHNO-ITO (centrum) in 1986 nog samen verder als Scholengemeenschap voor Beroepsonderwijs Geleen.

Ook mavo in het pakket
In 1986 fuseert Sint-Michiel met de Maurits Mavo (Mauritslaan) en de Sint-Aloysius Mavo (Beek) tot *Scholengemeenschap Sint-Michiel, interconfessionele school voor Gymnasium, Atheneum, HAVO en MAVO*. De school telt op dat moment zo'n 1600 leerlingen. Met leerkrachten met uiteenlopende arbeidsvoorwaarden. Met verschillen in geloofsachtergrond: de Maurits Mavo was immers protestants. En Sint-Michiel was van oudsher een "elitaire school", die grote waarde hechtte aan een hoogwaardig onderwijsniveau. Een aantal docenten ziet het samengaan met twee mavo's als een regelrechte bedreiging. Een verre van eenvoudige fusie dus, die rector Van Bree vanaf augustus 1987 gaat begeleiden.
Bisschop Gijsen stuurt later alle katholieke docenten nog brieven ter ondertekening met geformuleerde beloftes over het behoud van katholiciteit. Dit wordt gezien als niet passend binnen de interconfessionele context. De brieven zijn niet teruggestuurd.

Sfeerbeelden op school eind tachtiger begin negentiger jaren
Er mag niet meer gespuugd worden op het schoolplein! Ook al moet je als brugklasser heel nodig naar de WC, dan laat je (in 1991) een 6-vwo'er altijd voorgaan. En al kunnen ze met gemak over je heen kijken, je gaat bij het roosterbord toch voor ze opzij. Zo loop je niet het risico dat je de inhoud van je tas weer eens onderaan de trap bijeen kan gaan rapen. Nota bene nog geen zes jaar later zal het respect voor oudere leerlingen helemaal verdwijnen. In de vroege hete zomer van 1992 slepen steeds meer brugklassers literflessen water mee naar school voor watergevechten. De benoeming van een lerares is kennelijk al beklonken voordat ze ten tonele verschijnt. Er zijn dan in totaal vijf vrouwelijke docenten. Allemaal ongetrouwd en jong. In de lerarenkamer zoeken ze een plaatsje aan de zijlijn op. November 1993: eerste cursus zelfverdediging voor meisjes. Begin 1994 wordt het verkleedverbod op de vrijdag voor carnaval opgeheven, omdat het juist aanleiding is om je nog vreemder uit te dossen dan je al van plan was.
In deze periode komen de rechten en plichten van alle partijen op papier, waaronder in augustus 1992 invoering van een klachtenregeling.

Uiteindelijk komt alle onderwijs naar Geleen-Zuid
In 1995 komt de Scholengemeenschap Sint-Michiel", het latere "Graaf Huyn College" al in beeld. Het bisdom oefent ondertussen weer druk uit om tot een school met volledig rooms-katholieke signatuur te komen. Nagenoeg alle docenten en ouders protesteren en zien interconfessionaliteit als de enig juiste optie. De fusie vindt uiteindelijk plaats in 1998. Dan gaan Sint-Michiel, het ASA, de Scholengemeenschap voor Beroepsonderwijs Geleen en de tot dan nog zelfstandige Mavo Sint Anna (Geenstraat) verder als één grote scholengemeenschap. In het schooljaar 1998-1999 krijgt deze scholengemeenschap de naam *Graaf Huyn College*. Aanleiding voor de fusie is ook nu het dalend aantal leerlingen, zij het dat op termijn weer zicht bestaat op een langzame groei.

De eerste jaren moeten er duizend en een dingen gedaan worden. We beperken ons tot gebeurtenissen op de campus in Geleen-Zuid. Op 1 januari 1999 gaat rector Jan van Bree met de VUT en Piet Smeets neemt zijn werk over. In juli 2000 begint de gedeeltelijke sloop / renovatie van het havo/vwo gebouw. Alle leerlingen van de bovenbouw gaan tijdelijk naar de Eloystraat. In april 2001 kunnen al 700 leerlingen het vernieuwde deel betrekken en nog voor de zomer zijn alle havo/vwo leerlingen weer terug. De nieuwbouw voor het vmbo start in april 2001. Dit gebouw is in juni 2002 gereed, en in november is het groot feest omdat het gehele middelbaar onderwijs in Geleen nu aan de Jos Klijnenlaan gevestigd is. In het schooljaar 2003-2004 groeit het aantal leerlingen tot ruim 2500, mede doordat het vmbo van SG Groenewald enkele afdelingen sluit.

Maquette uit 2000 brengt hele complex goed in beeld. Rechts het (donkere) havo/vwo gedeelte. In de lichte gebouwen links komt het vmbo.

Het vmbo-gebouw. *Foto: Ton Wolters*

Hoe ga je om met een school van die omvang? In 1998 was al gekozen voor een centrale directie aangevuld met vier onderwijsdirecteuren voor de havo/vwo en het vmbo, beide afdelingen onderverdeeld in onder- en bovenbouw. In januari 2005 neemt Jan Hettinga, directielid en bouwheer, afscheid van het onderwijs. Na enkele mutaties en het vertrek van Carla Grootjen in 2009 ziet de schoolleiding er medio 2010 als volgt uit. De centrale directie bestaat uit de heren Kessels (voorzitter) en Beckers. Unit-directeuren zijn mw. Lennards, de heer Kester (voor havo/vwo bovenbouw resp. onderbouw) en de heer Van de Wall voor het vmbo. De heer Crouzen is directeur facilitaire zaken.
Nog even terug naar augustus 2005: toen maakten maar liefst 13 personeelsleden gebruik van een eenmalige vertrekregeling.

Sport zit weer in de lift op de campus. Zo komt er medio 2004 een nieuwe sporthal, in april 2006 een fitnessruimte, en in oktober 2008 wordt een kunstgrasveld feestelijk in gebruik genomen. In dat jaar start ook een centrum voor handbaltalenten.
De discussie in den lande over het vereiste aantal klokuren, ook wel ”ophokplicht” genoemd, gaat ook aan deze school niet voorbij. Wel hokken met nieuwe ramen, want op kosten van de gemeente worden (uiteindelijk in 2009) alle kozijnen uit 1960 vervangen.

Over de relatie tussen school en buitenwereld nog enkele recente krantenberichten:
- een modeshow in 2008 van 28 scholieren met kleding van kledingzaken uit de regio in de Hanenhof. Met als klapper de Dirty Dancing Act van twee scholieren in kleding ontworpen door een 5-havo scholiere. Opbrengst voor Edukans, een stichting die zich inzet voor educatie in ontwikkelingslanden.
Men runt in de school een restaurant, waar iedereen op woensdag-, donderdag- en vrijdagmiddag als gast terecht kan. Voor de leerlingen van de afdeling Zorg en Welzijn een mooie manier om te ervaren hoe het is om te koken, gastheer te zijn en te bedienen. Ze gaan ook buiten de deur. Zo hebben ze een uitgebreid lunch-menu gemaakt voor de maaltijd van het 60e ziekentriduüm in het Volkshoes in Lindenheuvel.

Op 18 april 2009 vindt Geleens grootste reünie plaats die het voortgezet onderwijs ooit gekend heeft, voor leerlingen van de negen voormalige scholen. Dit ter gelegenheid van het tienjarig jubileum van het Graaf Huyn College.
In oktober 2009 is het ”techniekplein” voor derde- en vierdejaars leerlingen van het vmbo geopend. Deze nieuwe vorm van onderwijs is in nauwe samenwerking met ruim 50 Limburgse bedrijven ontwikkeld. De leerlingen krijgen hier te maken met vrijwel alle facetten van technische productieprocessen. Variërend van ontwerp, magazijnbeheer, samenwerking van alle vakdisciplines die van het begin tot het einde bij het maken van het eindproduct nodig zijn. En men komt al vroeg in aanraking met het werk als procesoperator.

Bronnen / foto's:
- Jubileumboek 40 jaar Sint Michiel, 1987. Idem 50 jaar, 1997
- Idem: 10 jaar Graaf Huyn College, april 2009
- De drie kalksteen leerlingen, Stichting Museum en Expositie Geleen
- Eindelijk Religieuze Tolerantie, W. van der Linde, Urmond 2001
- Fotoarchief van Graaf Huyn College
- Foto's van de heer Scheepers, opzichter tijdens de bouw in 1959
- Informatie van Jan Hettinga, Jan van den Berg, Trude Jansen
- Zie ook de website: www.GHC.nl

VSO-LOMSCHOOL DE DASSENKUIL

Toen in 1982 de huisvesting van de VSO-lomschool in de Nolenslaan te klein geworden was, werd uitgeweken naar de leegstaande kleuterschool in de Beneluxlaan. Dit gebouw was echter niet geschikt voor leerlingen van 12 tot 16 jaar. Gelukkig kwam er in 1986 meer plaats vrij in de Wagenaarstraat waar basisschool de Koppelberg ook uit haar voegen gegroeid was. De gemeente Geleen heeft toen gekozen voor nieuwbouw voor de Koppelberg op het Verdiveld en daarmee kwam er plaats voor de VSO-lomschool in het gebouw aan de Wagenaarstraat 157.

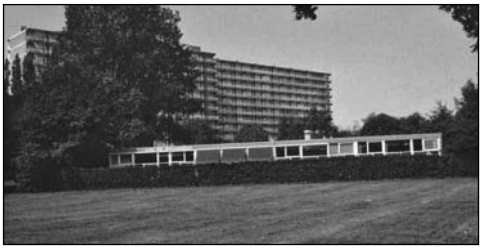

2000. VSO De Dassenkuil.
Foto: Heemkundevereniging Geleen

Speelplaats. Foto: VSO-lom De Dassenkuil

De VSO-lomschool was een school voor speciaal onderwijs. Er werd onderwijs verzorgd aan leerlingen die i.v.m. hun leerachterstand of om andere redenen (nog) niet konden overstappen naar een reguliere vervolgschool (VMBO Don Bosco in Geleen of de Pastoor Jacobsschool in Sittard). Hoewel het gebouw niet modern genoemd mocht worden, werd het met enige aanpassingen zeer geschikt gemaakt voor een relatief kleine groep leerlingen die extra zorg behoefde. De officiële naam van de school voor voortgezet speciaal (VSO) onderwijs was ”VSO - De Dassenkuil”

De VSO-De Dassenkuil heeft tot 2002 zelfstandig gefunctioneerd als een afdeling van de lom-school in het centrum van Geleen. Hieraan heeft de school ook haar naam ontleend. Tijdens de periode van 1982 tot 2002 heeft de school, met ongeveer 60 leerlingen, steeds nauw samengewerkt met de bewoners in de directe omgeving van de school.
De speelplaats werd na school en in het weekend opengesteld voor de kinderen uit Geleen-Zuid. Sommige ouders hielden vanuit de Wagenaarflat toezicht. Ook ondervond de school ondersteuning van het ernaast gelegen wijkgebouw van de politie.

Ten behoeve van de inburgering van allochtone ouders werd het schoolgebouw ook ter beschikking gesteld aan allochtone moeders die er geregeld bij elkaar kwamen. Deze groep maakte gretig gebruik van de keuken van de school om hun kookkunsten te tonen. Zelfs werd de speelplaats door Partners in Welzijn gebruikt om allochtone dames te leren fietsen, tot grote hilariteit van de leerlingen die deze lessen met veel belangstelling volgden. Ook tijdens het Suikerfeest werd veelvuldig gebruik gemaakt van de kleine aula van de school.

Aan dit alles kwam in 2002 een einde toen de VSO-lomschool ”De Dassenkuil” fuseerde met het Dacapo College (voorheen Pastoor Jacobsschool) te Sittard.
Met Kerstmis 2004 is de VSO-lom De Dassenkuil vertrokken naar Sittard.

Bronvermelding:

- Memo van de heer M. Janssen, oud-directeur VSO-lom de Dassenkuil
- Heemkundevereniging Geleen
- Archief VSO-lom De Dassenkuil

MIXED: EEN VORMINGSCENTRUM VOOR JONGEREN

De stichting Vormingswerk voor Jongeren Geleen-Stein verzorgde vanaf 1954 het onderwijs aan partieel leerplichtige jongens en meisjes van 16 en 17 jaar.
In onze regio kregen de gedeeltelijk leerplichtige jongeren, naast hun werk op de confectieateliers van Macintosh in Stein, Rosita in Sittard, de Technische Vakschool van Staatsmijnen-DSM en DAF-NedCar, nog een of twee dagen onderwijs op de vormingscentra van de Mater Amabilisscholen voor meisjes in Geleen en Stein, en de Levensschool voor Jongens in Sittard. In het kader van de leerplichtwet was een werkgever verplicht een 16-jarige wekelijks 2 dagen en een 17-jarige werknemer 1 dag onderwijs te laten volgen.
Door de nauwe samenwerking van de Levensschool, het 2-jarige Kort Middelbare Beroeps Onderwijs (KMBO) uit Sittard en de Stichting Vormingswerk Geleen, werd in de Westelijke Mijnstreek vormingswerk aangeboden aan jongeren tussen 14 en 17 jaar.
Op verschillende locaties waren er gemengde activiteiten voor deze groep jongeren, die, naast de hiervoor genoemde specifieke bedrijfsopleidingen, veelal afkomstig waren uit de reguliere beroepsopleidingen voor kappers, verpleegkundigen, ziekenverzorgenden en de detailhandel. Tot deze activiteiten behoorde ook het vormingswerk ten behoeve van Molukse jongeren.
Omstreeks 1968 zijn de Mater Amabilisscholen van Geleen en Stein gefuseerd en ondergebracht in een nieuwe stichting Vormingswerk voor Jongeren Westelijke Mijnstreek.
De Geleense Mater Amabilisschool was aanvankelijke gevestigd in Annastraat 25 in een pand van drie verdiepingen.

In 1972 kreeg het bestuur van deze stichting van het Ministerie van Onderwijs toestemming een nieuw semipermanent schoolgebouw te realiseren op de locatie Debijestraat 2 in Geleen-Zuid. De daarmee gemoeide kosten voor de aankoop van het perceel en de bouwkosten zouden volledig gedragen worden door het Ministerie van Onderwijs.
In het gemeentelijke bestemmingsplan was het perceel reeds bestemd voor scholenbouw. Het was een ideale locatie, omdat het vormingscentrum dichtbij het woongebied van de doelgroep lag, gemakkelijk te bereiken was voor jongeren uit de regio en de Scholengemeenschap Sint-Michiel in de directe nabijheid lag. Bovendien kon men gebruik maken van de sporthal en het Van Banningbad in de Van Akenstraat en van de aan de school grenzende sportvelden.
De gemeente stond volledig achter dit plan, mede doordat door deze nieuwbouw een groot winkelpand in de Annastraat vrij zou komen.

Op 21 juni 1973 werd het nieuwe vormingscentrum Mixed geopend en kon men beschikken over 7 leslokalen, een sportzaal, een kooklokaal en een ruimte die geschikt was voor judo- en dansonderwijs. Er werd dagelijks overdag, ’s avonds na

19.00 uur en in de weekenden aan zo'n 200 jongeren lesgegeven.
Tot de doelgroep behoorden naast de hierboven reeds genoemde werkende jongeren van 15 t/m 17 jaar, ook oudere jongeren van 18 tot ongeveer 23 jaar. Zij kregen scholing bij het zogenaamde vormingswerk jongvolwassenen.

21 juni 1973. Uitnodiging voor de officiële opening.
Foto: Vergoossen

Van 1969 tot 1975 was de heer Ed Hermans directeur van het vormingscentrum.
Over deze periode schrijft hij in een memo:

> *"De contacten met de gemeente Geleen waren in het begin van de jaren '70 redelijk intensief. Er speelden onder de jeugd enkele grote problematieken. De drugs deden hun intrede; de seksuele vrijheid was voor de ouders volstrekt onbekend en specifiek voor Geleen waren er de spanningen in de Molukse gemeenschap.*
> *Er was frequent overleg tussen gemeente en politie met het jeugd- en jongerenwerk in het algemeen, en het vormingswerk van Mixed in het bijzonder, op welke manier een en ander begeleid kon worden.*
> *Met behulp van een gynaecoloog uit het ziekenhuis van Sittard en een seksuoloog werden voorlichtings- en discussiebijeenkomsten belegd met jongeren en ouderen. Deze bijeenkomsten werden gehouden in het Vormingscentrum zelf, in zaaltjes in Stein en Urmond, bij de open jongerencentra en in het ziekenhuis.*
> *Men had goede contacten met de Molukse gemeenschap en probeerde intermediair te zijn tussen ouders en jongeren. Deze activiteiten hadden vooral betrekking op het jongvolwassenenwerk.*
> *De activiteiten in het vormingswerk werkende jongeren waren er vooral op gericht om jongeren wat meer bagage te geven voor hun verdere leven. Informatieve, (re)creatieve en culturele programma's moesten dit verwezenlijken. Ook sport en spel speelden een grote rol bij deze opgroeiende tieners. Er waren 2 sportdocenten in dienst, waaronder Sef Vergoossen.*
> *Het aantal cursisten was zo groot, dat men ook gebruik moest maken van ruimtes van DSM. Ook op de DSM-opleidingsschool in Lindenheuvel werden allerlei vormingsactiviteiten verzorgd."*

Uit een intern schrijven uit 1973 dat gericht was aan de leerling-verpleegsters van het St.-Barbaraziekenhuis blijkt dat Mixed wekelijks naar de verpleegstersflat kwam voor activiteiten met betrekking tot het vormingswerk. Vormingsleidster Bea Niesten-Jacobs schrijft in een uitnodiging tot aanmelding over haar activiteiten voor deze doelgroep het volgende:

”Je kunt als mens je hele leven op zijn beloop laten en niet of weinig nadenken over je zelf en over de wereld rondom je heen.
Nu is het de bedoeling van het vormingswerk om juist wel bezig te zijn met je zelf en de wereld waarin je leeft. Je beslist zelf mee hoe het programma er uit ziet.
Hieronder een paar voorbeelden hoe het programma er uit ziet.
Praten over bijvoorbeeld drugs, de samenleving waarin wij leven, gastarbeiders.
Kijken naar toneel of films, met eventueel discussie na.”

1973-74. Rollenspel door vormingsleiders: thema ontslag van werknemers vanwege invoering automatisering. Graad Coumans (links), Piet Ermans en Sef Vergoossen. Foto: Vergoossen

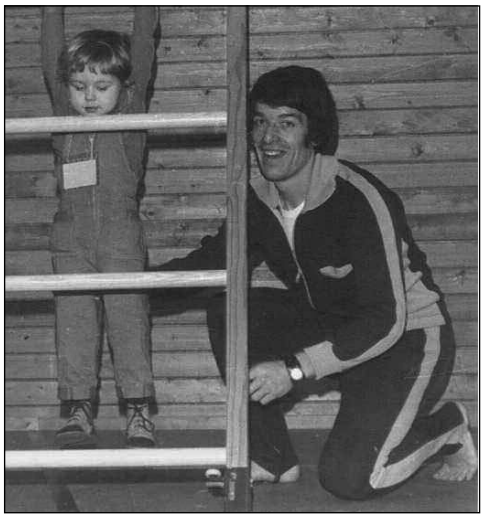

1975-76. Kindercrèche in gymzaal. Sportdocent Sef Vergoossen.
Foto: Vergoossen

In 1975 was op school de grote brand op het DSM-terrein, die op de ontploffing van de NAK 2 volgde, zeer goed te zien. Onder de leerlingen was grote bezorgdheid, omdat ze wisten dat veel van hun ouders op een of andere manier op deze DSM-locatie werkzaam waren. De schoolleiding mocht de leerlingen bij een calamiteit niet zonder meer naar huis laten gaan en men slaagde erin hen met veel overredingskracht binnen het gebouw te houden.

Op 4 november 1977 moest de school tijdelijk gesloten worden, omdat leerlingen en docenten veel last ondervonden van het formaldehydegas, dat bij hoge temperaturen vrijkwam uit de lijm van de spaanplaten die in de wanden verwerkt waren. Dit uitte zich in

1975-76. Kindercrèche in gymzaal.
Foto: Vergoossen

irritatie van de ogen en de luchtwegen. Het gebouw ging een jaar dicht en de school moest uitwijken naar andere locaties in de Westelijke Mijnstreek. Nadat de wanden van een dubbele coating waren voorzien en er een nieuwe lucht-verversingsinstallatie was aangebracht, kon men opnieuw met de lessen op deze locatie starten.
In 1983 werd de school gesloten en kort daarna afgebroken. De activiteiten van Mixed werden voortgezet op de andere locaties.

11 juni 1977. Mixed voetbalelftal wordt derde in Weert op een tournooi voor vormingscentrallevensscholen.
Foto: Vergoossen

4 november 1977. Krantenfoto naar aanleiding van tijdelijke sluiting van Mixed.
Foto: Media Groep Limburg

Als in 2000 het Vormingswerk Westelijke Mijnstreek overgaat in het ROC Leeuwenborgh te Sittard valt het doek over deze vorm van deeltijdonderwijs in deze regio.
Na de sloop van het vormingscentrum is men gestart met nieuwbouw in de Minckelersstraat en de huidige verlengde Lorentzstraat.

Bronvermelding:

- Interview met de heer Graad Coumans, docent en directeur Mixed, 1969 - 1995
- Intern schrijven tbv de leerling-verpleegsters in de personeelsflat Barbaraziekenhuis, 1973
- Memo van Ed Hermans, directeur Mixed, 1969 - 1975
- Foto's en krantenknipsels beschikbaar gesteld door Sef Vergoossen, oud-sportdocent
- Fotoalbum van de familie A. Timmermans Debijestraat